

Kõrgem Kunstikool Pallas

Tekstiiliosakond

Mustrialade mõju keha visuaalile

Lõputöö

Kairi Palm

Juhendaja: Anu Samarüütel-Long MA

Tartu 2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS	2
1. Mustrid	4
1.1 Loodusmotiividega mustrid	5
1.2 Abstraktsed mustrid	7
1.3 Geomeetrilised mustrid	8
2. Illusioonid moeloomes	10
3. Digitrüki võimalused	14
4. Disainiprotsess	19
4.1 Mustrite loomine	19
4.2 Kolleksiooni loomine	27
4.3 Kolleksioon “Patterned Mindset”	31
5. Tulemuste analüüs	34
Kokkuvõte	36
Summary	38
Kasutatud kirjandus	40
Raamatud	40
Internetileheküljed	40
Uurimistööd	41
Pildimaterjal	42
Lisad	44
LISA 1. Lõigete konstrueerimine	44
LISA 2. Trükiproov	46
LISA 3. Näide trükifailist	47
LISA 4. Kolleksiooni pildid	48

SISSEJUHATUS

Käesoleva lõputöö eesmärk on uurida mustrialade mõju keha visuaalile ning selle käigus saadud teadmisi kasutada rõivakollektsiooni loomiseks. Lisaks on eesmärgiks luua mustrite seeria, mis esindaks autori käekirja. Loodud mustreid kasutades on kavas luua seitsmeosaline rõivakollektsioon.

Mustrite loomine on mind huvitanud alates teise kursuse tekstiilitrüki õppeainest, millal sain põhiteadmised mustrite loomisest ja selle värvikirevast maailmast. Sellest ajast saati olen mustreid joonistanud iseseisvalt kui ka individuaalse praktika raames. Lisaks sain kogemuse suuremõõtmeliste mustrite loomisest, kui trükkisin viie meetrise sisustuskanga Signe Kivi juhendatud õppeaine raames. Läbi aegade on mustreid tohutult palju loodud ning neist parimad on jäänud kestma ja mõjuvad ka tänapäeval uudsetena. Tahan ennast proovile panna nii mustrite loomisel, kui ka viia oma mustrid sammukese edasi ja katsetada mustrialade mõju keha visuaalil. Katsetasin keha visuaali mõjutamisega juba varasemalt oma õpingute jooksul, kui silmuskootud kollektsiooni loomise õppeaines tegelesin joonte liikumisega kehal. See kollektsioon ilmestab joone mõju kehal ning jagab keha joonte ristumiskohtades eraldi sektoriteks. Ühendades need kaks varasemat huvi, soovin jõuda läbi lõputöö kollektsiooni selliste tulemusteni, mis teisendavad keha visuaali või mustrialade paigutamisel kehale tõmbavad tähelepanu tavapärasest siluetist mustri asetusele kehal.

Teoreetilise osa esimeses peatükis kirjeldan mustri seaduspärasid, selle loomise võimalusi ning tutvustan mustrite eri liike. Teises peatükis kirjeldan, milliseid näiteid keha visuaali mõju illusoorsest muutumisest leidub erinevate moeloojate varasemas loomingus. Tutvustan nii illusioone tekitavaid musterid kui ka kasutatud kompositsioone. Kolmandas peatükis toon näiteid digitrüki võimalustest ja disaineritest, kes on läbi selle tehnika toonud uudseid aspekte rõivakanga mustrite trükkimisse.

Praktilise osa kirjelduses annan ülevaate lõputöö disainiprotsessist. Esimeses etapis visandan mustri elemente ja katsetan eri meediumitega, et leida sobivaimad mustrid minu

käekirja esindamiseks ning loon mustrite seeria. Järgmises protsessi etapis liigun kehale ja eksperimenteerin mustrite mõjuga ja mustrialade kompositsioonidega kehal.

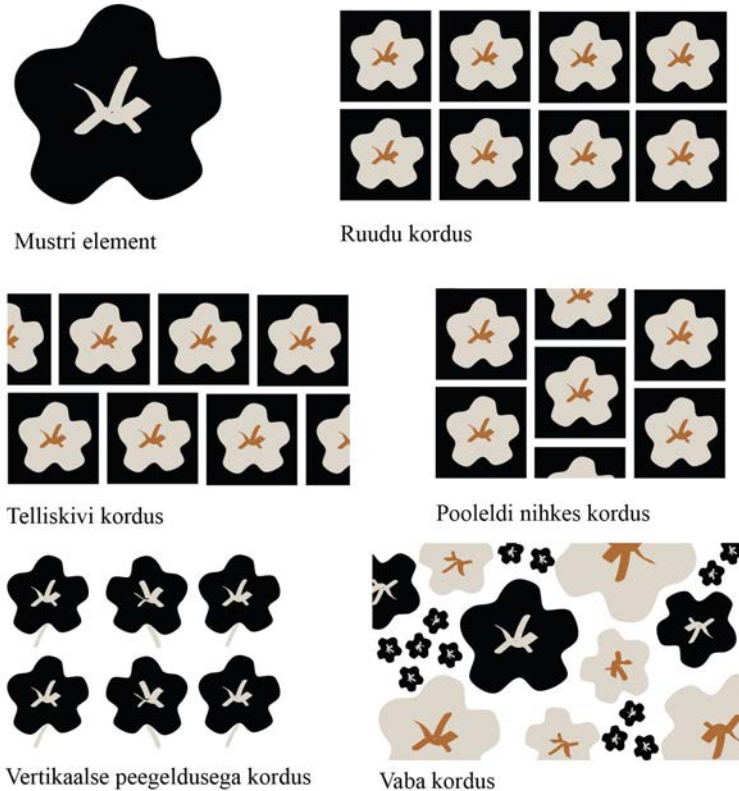
Lõputööna valmib autorikolleksioon “Patterned Mindset”, mis on inspireeritud erinevate inimeste mõttemustritest. Töö, kooli ja eraelu erinevates maailmades puutun pidevalt kokku erinevate inimestega ning kogemused nendest puutepunktidest on mind palju õpetanud. Mõni meist elab pea pilvedes, on üliõnnelik kõige lihtsamat ja kulgevat elu elades, kuid mõni teine ei salli tavapärasest rutiinist ja elukorraldusest kõrvalekaldeid. Seda skaalat järgin ka oma kolleksiooni loomisel, mis kulgeb läbi vaba ja sujuva kuni geomeetriliste ja punktuaalsete mustriteni.

1. MUSTRID

Sõna muster tähendab õigekeelsussõnaraamatu järgi pinnal korduvate joonte või kujundite kombinatsiooni, kuid teise tähenduse järgi ka seaduspära, eeskuju, millegi läbiva ühtset joont (Eesti keele seletav sõnaraamat, 2009). Sellepärast on muster kahe tähendusega: nii mingi elemendi kordus kui ka näiteks käitumise muster.

Mustreid saab luua ükskõik milliste motiivide kordamise abil. Mustri elementide paigutus ja detailide rohkus määrab mustri keerukuse. Samas keerukus ei taga mustri kvaliteeti, sest hästi tasakaalus olev muster töötab paremini kui rikkalik muster. (Proctor, 1969: 8)

Mustri tasakaal ja rütm sõltub selle struktuurist ehk mustri korduva ala võrgustikust. Struktuure on omakorda mitmeid ja neil kõigil on oma iseloom (Pilt 1). Ruudu kordusele üles ehitatud muster mõjub kindla ja raamistatuna, kuid hajusa ja suvalise kompositsiooniga muster mõjub vabalt ja loovalt. Seega saab juba mustri loomisel ja korduse valimisel endale ette anda tööriistad, millega soovitud mõjuga muster luua.

Pilt 1. Kairi Palm 2022 Mustri kordused

Mustri värviskeem, kompositsioon ja suurus erineb maailmas piirkonniti, sest on tihtipeale seotud kultuuriga ja ajalooliselt väljakujunenud koos trükitehnikate arendamisega. Samuti on mustrid seotud kanga värvimise leiutamise ja levitamisega, kuid samu tehnikaid võib leida kultuuridest, mis pole omavahel kontaktis olnud. (Isoniemi, 2019: 57)

Kõige ilmsem mustri funktsioon on pinnakaunistus või toote dekoratsioon, kuid mustreid kasutatakse laialdaselt. Sellepärast võib märgata mustreid pea kõikjal, sest need on füüsilise struktuuri alustalad. Kudumisel, telliskivide ladumisel ja isegi pilvelõhkujate ehitamisel tekivad oma mustrid. Lisaks on looduses ilma selge korduseta tohutult palju mustreid, mis on elu aluseks ja inspiratsiooniallikaks disaineritele. (Proctor, 1969: 8)

Mustri loob tähenduse selle autor ja samas võib see olla kellegi kujutlusvõime viili. Muster võib eksisteerida ainult vaatleja vaimusilmas. Mustri antud tähendus loob kangale või pinnale soovitud mõju, seda toetab mustri süsteem, korduse rütm ja värvid. Mustreid saab luua mitmel erineval viisil ning selle vaataja võib tulemust tõlgendada, kuidas ise soovib. (Isoniemi, 2019: 100)

Mustreid võib jagada paljudesse eri kategooriatesse, kuid levinumad neist on: looduse või lillede ja taimede mustrid; geomeetrilised, abstraktsed ja etnilised mustrid. Neist gruppidest võib mustreid veelgi edasi jagada alamkategooriatesse, mis on tingitud mustri värviskeemist, elementidest, kompositsioonist ja kordusest. Järgnevalt keskendun mõnele mustri liigile, mis on seotud minu mustrikollektsiooniga.

1.1 Loodusmotiividega mustrid

Enim levinud mustri liik on loodusmotiividega mustrid. Erinevad lillelised trükikangastest valmistatud riided ja taimede mustrid sisekujunduses on meile loomulik. Need töötavad lõõgastavalt ja pidulikult ning lisavad linnaellu maalähedust.

Inimesed on alati soovinud loodust jäljendada. Lilled, loomad ja maastikud on läbi aegade kunstnikke ja disainereid inspireerinud. (Fogg, 2006: 24)

Tänapäeva kiire linnaelu rütmsis tunnevad linnaelanikud end aina enam võõrdunud maaelust ning sellepärast otsivad looduslähedust ümbritsevates asjades. Trendi ennustaja Li Edelkoort on veendunud, et looduse kasutamine disainis ei ole ajutine fenomen, ta on öelnud: “Lille ja taimede buum on enamat kui mööduv hullus. Taimede sensuaalsus on rahustav, nende kohalolu on väike võit ümbritseva müra ja visuaalse saaste vastu. Looduse mustrid on ideaalne vastumürk igapäevase stressi tasakaalustamiseks. Kuna me ei taha oma aedu maha jätta, võtame need kaasa tänu riieatele.” (Fogg, 2006: 31)

Loodusmotiividega dekoreerimine oli levinud Inglismaal Elizabethi ajastul, kui lillmusterid olid rõivastel, sisekujunduses ja ülistatud ka kirjanduses. Need dekoratsioonid olid kas tikitud või kangaste sisse kootud, kuni 17. sajandini, sellal hakati pakutrüki tehnikas trükitud kangaid ka rõivakanga tegemisel kasutama. (Fogg, 2006: 27)

Tuntud looduse populariseerija oli William Morris, kes juhtis liikumist *Arts and Crafts*. Tööstusliku revolutsioonile vastukaaluks idealiseeris liikumine maaelu ja käsitöö oskusi. Morris disainis lille- ja loodus mustritega tapeete (Pilt 2), mis olid orgaanilised ja voolavad, kui tööstuslikud mustrid tundusid jäigad ja stiliseeritud. Tema mustreid on hiljem korduvalt kasutatud moes, kas siis 1960ndate miniseelikutel või 21 sajandi kleitidel. (Fogg, 2006: 28)

Pilt 2. William Morris Strawberry Thief 1883

1.2 Abstraktsed mustrid

Abstraktsete mustrite loomisel on iidne ajalugu, sest pidevalt korratud sümbolid olid kasutusel kui info edastajad ja tähised, kuid nende märkide esialgset tähendust ei pruugi me tänapäeval teada saada. (Fogg, 2006: 64)

Abstraheerimine hoiab tänapäeva kunstnikke ja disainereid tegevuses. Selleks, et inimese keha muutuks elavaks, hingavaks lõuendiks, saab disainer abstraktseid mustreid kasutades luua uue visuaalse keele ilma eelnevate seosteta, nii saab luua kujundeid ja vorme, mida looduses ei esine. (Fogg, 2006: 64)

Lucienne Day oli abstraktsete mustrite looja, kes keskendus kunsti ja teaduse ühenduskohtadele. Ta kasutas nii negatiivi kui ka positiivi ja elementide paigutamist perspektiivi, et saavutada mustri hea voolavus ja tasakaal. Day muster “Calyx” (Pilt 3) on tänapäevani kasutusel ning näitab, kuidas üks muster võib saada ajatuks. (Briggs-Goode, 2013: 110)

Pilt 3. Lucienne Day muster “Calyx” 1951

1.3 Geomeetrilised mustrid

Triibud, ruudud ja teised geomeetrilised elemendid, mis tekivad juba kanga kudumisel on samuti pika ajalooa mustrid. Labasest sidusest võib välja tõlgendada ruudu mustri, järjelisest kudumisest kolmnurga või kalasaba mustri ning lisades sellele looduses märgatud korrapärasuse võib jõuda keerukate geomeetriliste mustriteni.

Suur osa pinnamustri disainidest on olnud geomeetrilised. Selleks mustri tüübiks saab inspiratsiooni ammutada nii loodusest kui ka inimeste loodud maailmast. Geomeetrilised mustrid on iseloomult kirevad ja erksad, kuid võivad mõjuda neutraalsete mustritena, mis sobivad igale inimesele. (Fish, 2005: 25)

Just tänu oma rangele ilmele, kuid ka neutraalsele alatoonile sobivad geomeetrilised mustrid nii vabaaja rõivastele kui ka pidulikele ja ametlikele riietele. Seeläbi on geomeetrilised mustrid universaalsed, kui neid oskuslikult kasutada.

Geomeetrilised mustrid olid läänes moes 1960. aastatel seoses optilise kunsti levikuga, kuid seoses Vene Revolutsiooniga tekkis juba varem, 1920. aastatel konstruktivism, mis samuti kasutas geomeetrilisi mustreid. (Briggs-Goode, 2013: 18)

Vene konstruktivist Liubov Popova tegeles nii maalikunsti, lavakujunduse kui ka tekstiilikunsti alal. Tema mõjukaim pärand on trükikanga kavandid, mis on jõulised, graafilised ja julged (Pilt 4). Öeldes lahti varasemalt domineerinud lille ja looduse mustritest, vastandub Popova sellele suunale oma geomeetriliste mustritega. (Lesso, 2021)

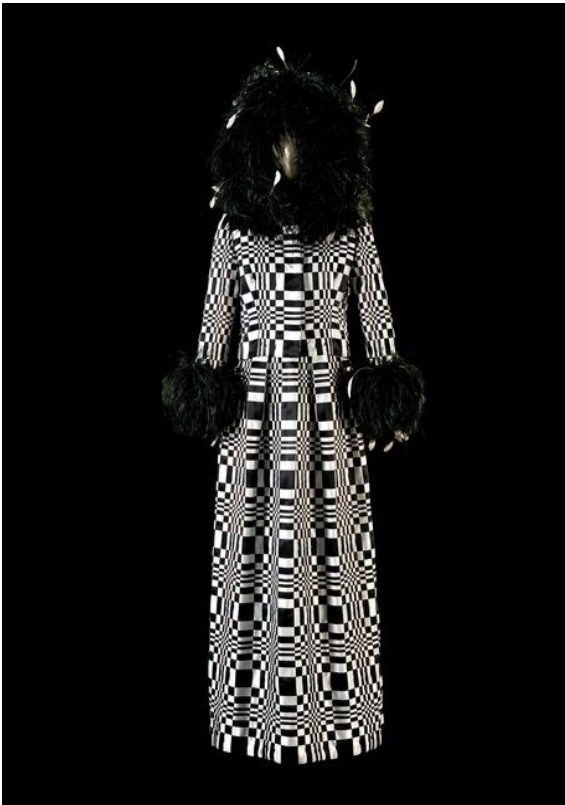

Pilt 4. Liubov Popova mustri kavand trükitekstiilile 1923

2. ILLUSIOONID MOELOOMES

Selles peatükis keskendun illusioonidele moeloomes, mis on muutnud keha visuaali või siluetti. Samuti puudutan illusiooni loovate mustrite kasutamist rõivakangas. See peatükk aitab lahti mõtestada, kuidas inimesed on läbi aja enda keha visuaali püüdnud muuta ja mida on erinevad disainerid selle saavutamiseks teinud.

Illusioonide loomine ja kujutamine oli eriti päevakohane 1960. aastatel, kui rõivad muutusid drastiliselt julgemaks ja modernsemaks. Eriti muutus noorte riietumisstiil, sest eelnevalt oli see tugevalt inspireeritud täiskasvanute riietest. Trendikas oli *mod look*, mis ühendas endas nii optilise kunsti geomeetrilised mustrid kui ka sirged ja minimalistlikud lõiked nagu A-kleit ja miniseelik. (Op art in fashion and design)

Roberto Capucci oli disainer, kes ammutas inspiratsiooni Victor Vasareli optilistest mustritest. 1965. aastal disainis ühe oma tuntuima kleidi, *Omaggio a Vasarely* (Kummardus Vasarelile), milles kasutab siid satiinist paelasid ja jaanalinnu sulgesid. (Pilt 5) Silmatorkav muster on esitletud meisterlikult, sest mustri vibreeriv efekt tuleb välja. (Philadelphia Museum of Art)

Pilt 5. Roberto Capucci kleit Victor Vasareli mustriga 1965

Kleidi muster moonutab keha visuaali nii, et see muutub liikuvaks või isegi kasvavaks. See on tingitud optilise mustri omapärast. Kleidi lõikelise lahendusega on hästi rõhutatud veel üht aspekti, nimelt pihaoasast allpool on voldid, mis tekitavad illusiooni, et see lainetab.

Inimkeha riietamine abstraktsesse mustrisse toob kaasa väljakutse, mis tuleneb keha voolavusest ja abstraktse mustri iseloomust, sest need kaks on olemuselt vastandid. Sellepärast võib abstraktne muster kas varjata keha visuaali või seda tugevdada. (Fogg, 2006: 64)

Riidesemel olev abstraktne kujutis tõmbab pilgu kas keha visuaalile või hakkab jälgima mustri nõudlikke jooni. Eriti hästi ilmestab seda suuremõtmeline abstraktsioon, mis võib hallata kogu riideseme mõõtmed ja muster hakkab raamima keha. Väikesemõtmeline abstraktne muster hakkab aga käituma nagu iga teine pind ning seeläbi jäävad keha mõõtmed esmatähtsaks. (Fogg, 2006: 64)

Pilt 6. Miu Miu Spring 2005 Ready-to-Wear: look 2, 5, 15, 20, 27 (autori täiendatud)

Miuccia Prada kasutas Miu Miu 2005. aasta kevadises kollektsioonis 60-ja 70ndate geomeetrilisi ja abstraktseid mustreid (Mower, 2004). Retromustrid, mis olid algselt interjööri kavandatud, olid nüüd ümber tõstetud kehale (Pilt 6). Korrates mustreid vaid korra või kaks, muutuvad mustrid suureks ja esmatähtsaks ning seeläbi varjavad keha mõõtmeid. (Fogg, 2006: 68)

Marc Jacobsi 2013. aasta kevadkolleksioonis on näha mõjutusi 60ndatest aastatest kui ka lihtsast triibumustrist. Kolleksioon on küll mineviku meenutustega, kuid ei tundu nostalgiline või retro. (Blanks, 2012)

Pilt 7. Marc Jacobs Spring 2013 Ready-to-Wear: look 33, 34, 38, 39, 44 (autori täiendatud)

Jacobsi kolleksioon näitab häid võimalusi triipude kasutamisel rõivadisainis. Kord rõhutades pihta, teinekord puusa või rindkeret, mängib disainer meie tähelepanuga, loob illusioone jalgade pikendamisest, piha vähendamisest ja isegi viimase näite puhul jalgade kadumisest. Musrilised kangaste ribad jäävad esmapilgul silma ning tekib tunne, et modell hõljub nendesamade ribade peal. (Pilt 7: look 44)

Iris van Herpen on disainer, kes ammutab inspiratsiooni keha liikumisest ja looduse elementidest. Liikumise kunst ja voolavus aitab tal jõuda uute moevormideni, mis ulatuvad kehast väljapoole ja tekitavad mitmedimensioonilisi siluette. (Ms Iris van Herpen)

Iris van Herpen meisterdab, vormib ja manipuleerib, selleks et luua unikaalseid disainilahendusi tänapäeva moes. Kolleksioon “Between the Lines” koosneb käsitsi värvitud ja vormitud joonekestest, mis mõjuvad kehal kui teine mustriine nahk. (Verner, 2017)

Pilt 8. Iris van Herpen 2017 spring, look 1, 2, 4, 10, 14 (autori täiendatud)

Valge ja musta kontrastidega mängimine ja kompositsioonide loomine kehal võimaldas disaineril luua keha muutvaid mustreid. Triibu suuna ja kordusega saab vaataja pilku juhtida ja seeläbi pöörata tähelepanu silueti teisenemisele. Esile tulevad just triibutatud alad ning mustrita alad loovad vaid tausta. Loodusest inspiratsiooni ammutanud, kuid mustri elemendis lihtsaks jäänud disainer mängib joonte kompositsioonidega kehal oskuslikult ja loob keha siluetele uusi visuaale. (Pilt 8)

Illusioonide loomise ja keha kujutise teisenemisega muutub inimese arvamus enda kehast, mis kõigutab ka minapilti. Inimesed saavad riietega mõjutada keha visuaali ja seeläbi kujundada enda välimust. Üldiselt on tuntud triibulise mustriga keha pikkuse mõjutamine, kuid ka trükimustrid võivad keha siluetti rõhutada või selle mõju vähendada.

Jessica Lee Ridgway uurimistöös on uuritud kolme erineva illusiooni mõju keha visuaalile ja inimese arvamusle oma kehast. Töös uuriti trükimustrite mõju kolmele erinevale kehatüübile (liivakell, lusikas, ristkülik) ning selleks kasutati illusiooni loovaid mustreid või lõikelisi kompositsioone. Uurimistöös avastati, et liivakella kehakujuga naised ei kogunud muutusi oma kehale. Lusika kehakujuga naistel võimendasid triibud puusade suurust. Ristküliku kehakujuga osalised kogesid kõige rohkem muutusi keha visuaalile läbi Helmholtzi vertikaalsete ja horisontaalsete triipude, Müller-Lyer noolte illusiooni kui ka MacKay kiirtega rõhutatud illusiooni liivakella kehast (Ridgway, 2014)

3. DIGITRÜKI VÕIMALUSED

Selles peatükis keskendun digitrüki võimalustele. Urin milliseid tulemusi on disainerid taotlenud läbi digitrüki tehnika. Kuna digitrükk annab erinevaid võimalusi keha visuaaliga töötamiseks, siis on disainerid otsinud eri nišše, kuidas seda ära kasutada. Lähemalt tutvustan digitrüki tehnika võimalusi, mille läbi on disainerid saavutanud tulemusi, mis oleks teiste trükitehnikate puhul väga raskesti saavutatavad või võimatud.

Digitrükk tähendab digitaalse kujutise trükkimist otse kangale läbi tindiprinteri. Seejuures on kujutised ja pildid digitaalselt loodud või käsitsi loodud kujutised digitaliseeritud. (Briggs-Goode, 2013: 98)

Digitrüki protsessi käigus kulub ainult see värvikogus, mis on vajalik trükise loomiseks ning sellepärast on säästvaim meetod trükkimiseks. Digitrüki masinad annavad peaaegu lõputuid võimalusi trükkimiseks, sest on ülimalt täpsed ja kujutise suurust saab muuta väikseks või suureks. Tekstuure, peeneid jooni ja fotorealistlikke motiive saab printida väga erinevatele kangastele. (Isoniemi, 2019: 173)

Järgnevalt toon näiteid, kuidas digitrüki tehnoloogiat on erinevalt kasutatud ning milliseid tulemusi on sellega saavutatud.

Üks mõjukamaid kolleksioone digitrüki alal on Lee Alexander McQueeni Plato's Atlantis, mis uuris tehnoloogia mõju looduskeskkonnale. Kolleksiooni inspiratsiooniks oli Kreeka filosoofi, Plato, kirjutis Atlantise linnast, mis maavärina tõttu uppus merre. McQueen avas seda teemat läbi looduslike piltide, mustrite ja kujude. Ussinahk, liblika tiivad ja meduusid olid kokku töödeldud erinevateks trükisteks igale komplektile. (Doe, 2013: 145)

Roomajate soomuselised mustrid olid lühikestele kleitidele paigutatud nii, et need rõhutaksid McQueeni loodud siluetti: tillukest pihta ja kelluka kujulist seeliku osa. (Pilt 9) Kogu kolleksioon oli tihedalt seotud arvutis töödeldud kunstiteostega, mis lisandusid McQueeni signatuur lõigetele. Autor ise kommenteeris kolleksiooni sisu järgnevalt: Inimkond on tekkinud vee elukatest ja meie tulevik võib pöörduda veealusesse maailma tagasi, kui jäämäed edasi sulavad. (Mower, 2009)

Pilt 9. Alexander McQueen, Plato's Atlantis 2010 kevad/suvi, look 1, 2, 6, 7, 28 (autori täiendatud)

Mäletan, kuidas McQueeni dokumentaalfilmi vaadates jäi mulle eredalt meelde kolleksioon Plato's Atlantis. Selle kolleksioon eredad värvid ja suuremõtmelised mustrid lühikestel kleitidel löid kokku terviku, mis minus esitas küsimusi inimloomuse ja loomade vahelisest piirist. See tulenes mustrite algupärasest, sest komplektidel olid sisalike ja madude naha struktuur ja erinevad mustrid. Kõik see oli võimalik läbi digitrüki tehnika. Kindlasti oli iga õmblus ja lõikepõhine sissevõtte keerukas ülesanne, sest suurte trükimustrite puhul oleks väike nihe kohe märgatav. Pildilt 9. on näha, et õmblused ja trükise üleminekud on läbi mõeldud, mis tähendab iga komplekti või kleidi lõikelist planeerimist juba enne kui digitrüki fail trükikotta saadetakse.

Agape Mdumulla ja Sam Cotton on disainerite paar, kelle loomingus on tähtsal kohal trükised. Trükimustrid ja trükiste kompositsioonid olid 2013. aasta kevad/suvisel kolleksiooni keskmeks. Disainerite duo üritab läbi oma trükimustrite ja visuaali luua humoorikat ja isegi iroonilist kolleksiooni, mis esitleb pilte tikitud pinnast nii särgil, pükstel kui ka sokkidel. (Pilt 10) Sam Cotton rõhutab, et tänu digitrükile jäävad riided kandjale mugavaks ent visuaalselt iseloomukaks. (Doe, 2013: 18)

Lisaks tavapärasele lille ja looduse mustritele on kasutanud disainerid tikitud pinna fotosid, mis loovad uue konteksti vanadele käsitöö võtetele. Tänu digitrükile saab ühelt poolt austada tehtud käsitööd ja seda ka populaarsemaks muuta, kuid teisalt võib selline

lahendus muuta riideseme või vana võttestiku irooniliseks. Üleni tikitud riidesemete valmistamine võtab tohutult aega ja on ka seepärast väärtuslik, kuid tikitud pinna fotode kasutamine läbi digitrüki tehnoloogia on kordades kiirem ja odavam. Seepärast esitab lahendus küsimusi eetilisusest ja iroonilisusest.

Pilt 10. Agape Mdumulla ja Sam Cottonon, kevad/suvi 2013 (autori täiendatud)

Lõikepõhised trükimustri kompositsioonid ja riideseme disain on omavahel väga tihedalt seotud. Eriti kui mingi element või trükise koht on mõeldud langema täpse kehaosa peale, näiteks krae, piht või rind. Trükised on hästi läbi töötatud siis, kui tundub, et need voogavad üle keha ühegi veata. See tähendab disainerile iga õmbluse, lõike ja sissevõtte etteplaneerimist. Selline töötamise viis erineb tavapärasest trükikangaste õmblemisest, kus mustri kattuvust ei planeerita. Seega disaineri ülesanne on oma lahendused 3d-st muuta 2d-ks nii, et muster kattuks. Holly Fulton on moedisainer, kes oma läbitöötatud trükimustritega muudab tavalist siluetti. (Briggs-Goode, 2013: 113)

Holly Fulton on disainer, kes loob keerukaid ja omanäolisi trükiseid. Ta joonistab disainid ise, kuid töötleb neid digitaalselt ning tulemuseks on *Art déco* ja Bauhausi liikumiste sulam. Ta kasutab oma loomingus veel pop kunsti referentse, psühheedelseid illustratsioone ja versace stiilis suuri trükiseid, kuid riiete disain ja lõiked on pigem lihtsad ja traditsioonilised. See kooslus annab riitele luksusliku tunde ja dekoratsioonid riietel eraldavad ta disaineritööd teistest. (Doe, 2013: 91)

Pilt 11. Holly Fulton 2011 spring look 4, 5, 6, 10, 17, 21 (autori täiendatud)

Holly Fulton toob riietele läbi digitrüki tehnika lõigete põhiseid kompositsioone ja trükimustreid, mis korduvad kas korra või kaks. Tema mitmekülgsed trükimustrid loovad detailseid visuaale kehale ja annavad seeläbi siluetele uue huvitava kuju. (Pilt 11)

Teine disainer, kes vormib kehale uut visuaali ja tähendust läbi digitrüki võimaluse, on Mary Katrantzou. Tema 2011. aasta kollektsioonis on kasutatud ajakirjade Architectural Digest ja World Interiors pilte. (Pilt 12) Need on sobitatud siluetele looma sümmeetriat ja perspektiivi. Sisearhitektuuri pildid muudavad moeloo sümboolseks, digitaalseks käsitöök. (Blanks, 2010)

Pilt 12. Mary Katrantzou Spring 2011 Ready-to-Wear look: 1, 3, 5, 14, 21 (autori täiendatud)

Pea kõigi trükitehnikate miinusteks on negatiivne mõju keskkonnale, sest värvimise käigus jõuab kangale kinnitamata värv meie veeringlusesse ning värvi kinnitamiseks on tihtipeale vaja kasutada veel eraldi kemikaale, mis võivad keskkonda reostada. Selle taustal tundub digitrükk hea meetodina, sest värvi kulub ainult trükkimiseks, kuid seda võib kritiseerida kiire protsessi ja populaarsuse poolest. Niimoodi jõuab kiirmood veelgi kiiremini ja rohkem toota riideid, mis on keskkonnale kurnavad ja potentsiaalsed prügimäe täited, kui näiteks T-särgile prinditud pilt ei ole enam moes.

Alustades tekstiilse tooraine kasvatamisest ja kanga tootmisest kuni valmis rõivaesemeni, jätab tekstiilitööstus endast maha suure süsiniku jalajälje. On ülimalt tähtis, et tekstiiltrükiga tegelevad disainerid on kursis trükkimise protsessi probleemidega ja otsivad uusi lahendusi, et jõuda säästlike lahendusteni. Disainer peab siinkohal kaalutlema nii kulu, keskkonnasäästlikkust kui ka kliendi soove ning tegema kompromisse oma töö ja protsessi osas. (Briggs-Goode, 2013: 145)

4. DISAINIPROTSESS

Disainiprotsess on jagatud mustrite loomiseks ja kollektsiooni loomiseks, mis sisaldavad omakorda veel mitmeid etappe, et jõuda eesmärgipäraste tulemusteni.

4.1 Mustrite loomine

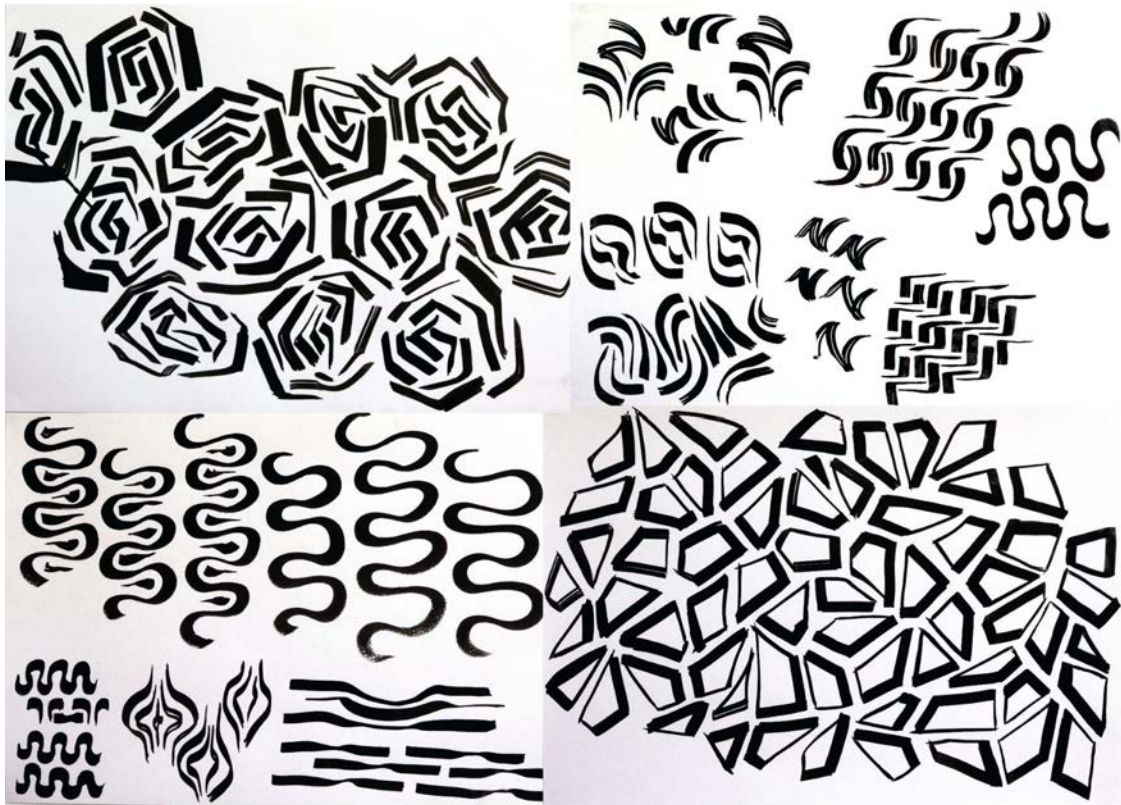
Lõputöö eesmärk oli uurida mustrialade mõju keha visuaalile ning seeläbi luua autorikollektsioon. Esimeseks etapiks oli mustri loomiseks kasutatavate elementide visandamine ja erinevate tehnikate läbikatsetamine, et leida sobivaim minu käekirja esitlemiseks. Tegin proove akvarelli, markeri, kollaaži, graafikalaua ja tuššiga, sest iga meediumi kasutamisel muutub veidi ka minu stiil. Selles disainiprotsessi etapis töötasin põhiliselt käsitsi ning kiirelt visandades mustri elemente. (Pilt 13.) Neist katsetustest järeldasin, et kehal oleks huvitav kasutada selliseid mustreid, mis voolavad või mõjuvad kehal suunavalt ning edaspidi tahtsin luua neid elemente. Segu looduslikest, abstraktsetest ja geomeetrilistest kujunditest muutus innustavaks väljundiks.

Pilt 13. Kairi Palm 2022 visandid

Töötasin edaspidi ainult tuššiga, sest see tehnika esindas minu käekirja kõige paremini. Varasemalt ei ole ma tuši ja pintsliga sel viisil töötanud, kui nüüd lõputöö käigus. See üllatas mind kui väljendusrikas ja graafiline see meedium on. Ühe pintslitõmbega sain

kontrasti elemendi ja paberi vahel, mida järgmistes etappides oli kerge arvutis töödelda. Keskendusin voolavatele ja nurgelistele või tahulistele mustrielementidele ja arendasin neid edasi. Läbivalt olen igas etapis jõudnud roosi või kapsa mustriini, mis inspireeris mind väga ning aitas jõuda mustriseeria teiste kujunditeni. Siin protsessi etapis sai minu jaoks tähtsaks elemendi lihtsus ent ka selle karakter. (Pilt 14)

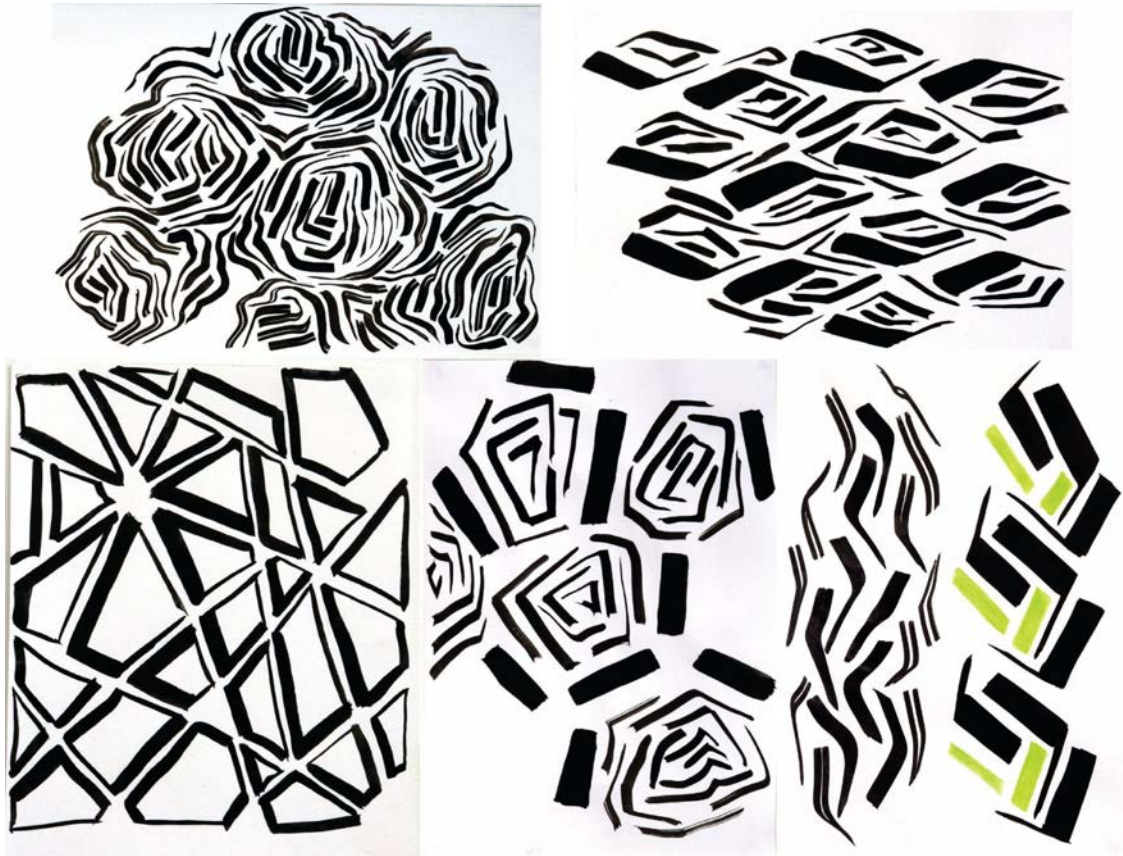

Pilt 14. Kairi Palm 2022 kavandid tušiga

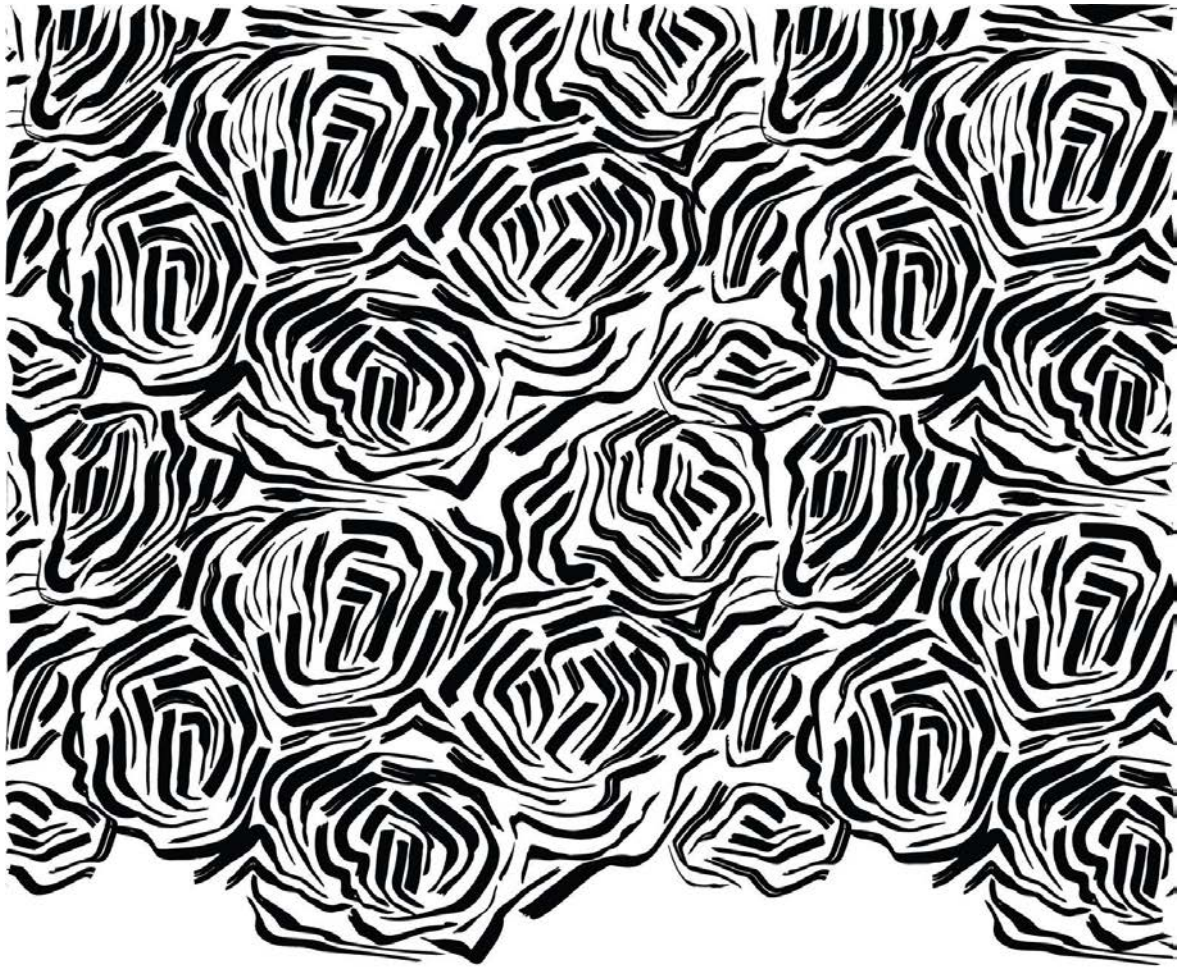
Tahtsin võimalikult tõetruult näidata enda käekirja ja neid motiive, mis on kordunud pidevalt läbi protsessi. Jätsin kõrvale hetketrendide mõjutused ja keskendusin neile mustritele, mis tulid loomulikult. Iga muster on selles seerias omamoodi salapärane, mis teeb kollektsiooni huvitavamaks. Seega mustrite seas on nii voolavaid kui ka nurgelisi mustreid, mis korduvad kas plokkidena või sujuva üleminekuga. (Pilt 15. lõplikest visanditest)

Lõpuks töötlesin mustreid arvutis programmidega Adobe Photoshop ja Adobe Illustrator. Neist esimeses töötlesin mustrist tehtud pilte, selleks määrasin ära mustad ja valged alad. Seejärel tõstsin pildid teise programmi ja vektoriseerisin mustrid, selleks et riideid

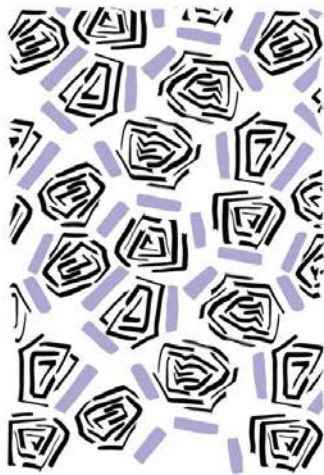
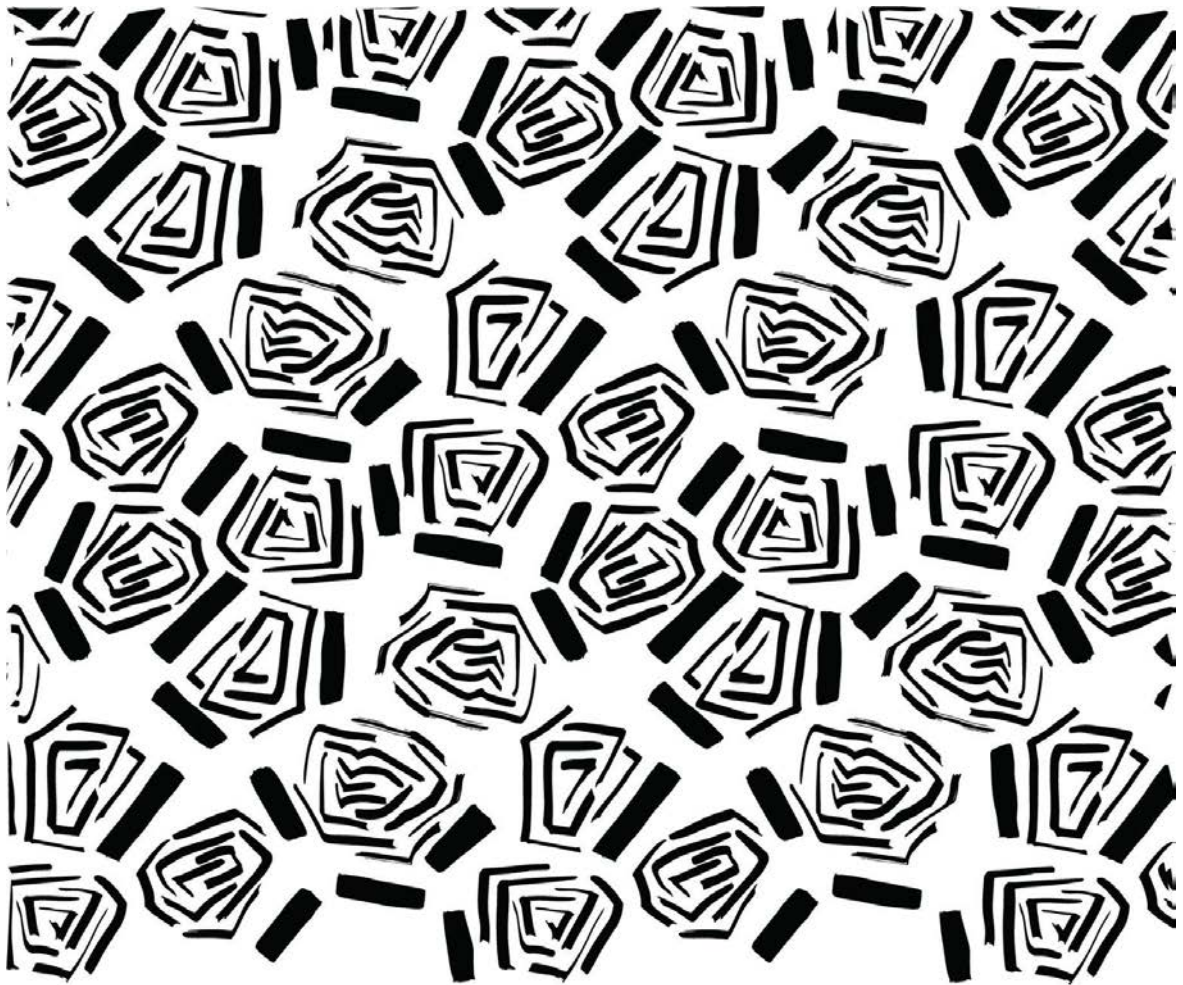
kavandades mustreid suureks või väikseks muutes ei kaoks kvaliteet. Elemente ringi tõstes ja mängides nende suunaga, panin mustrid korduma.

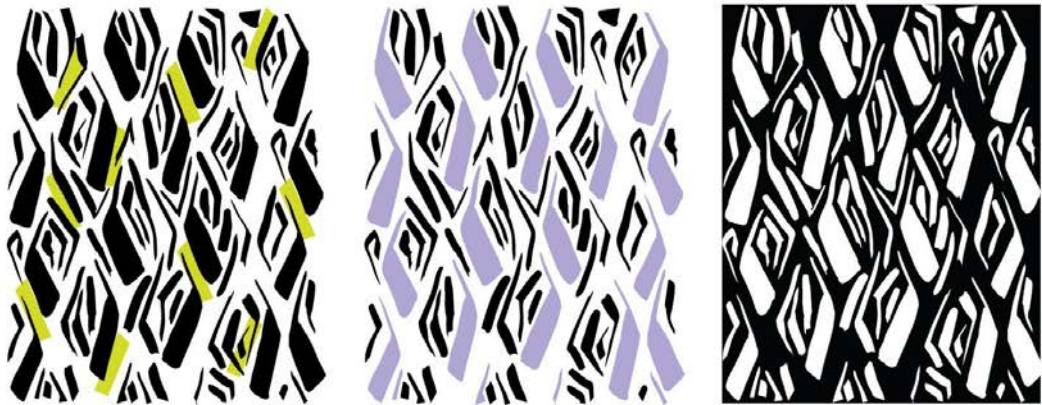
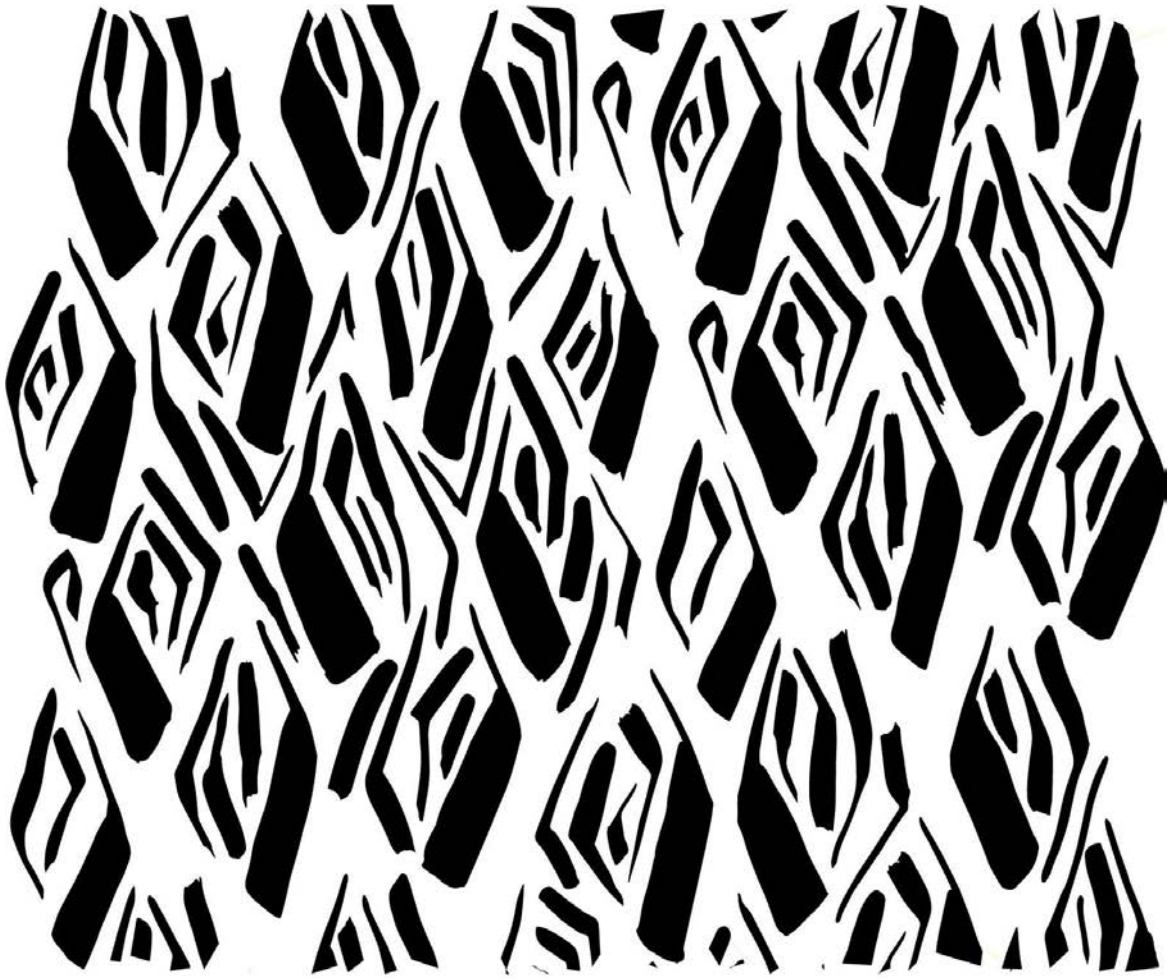
Pilt 15. Kairi Palm 2022 lõpliku mustrikollektsiooni visandid

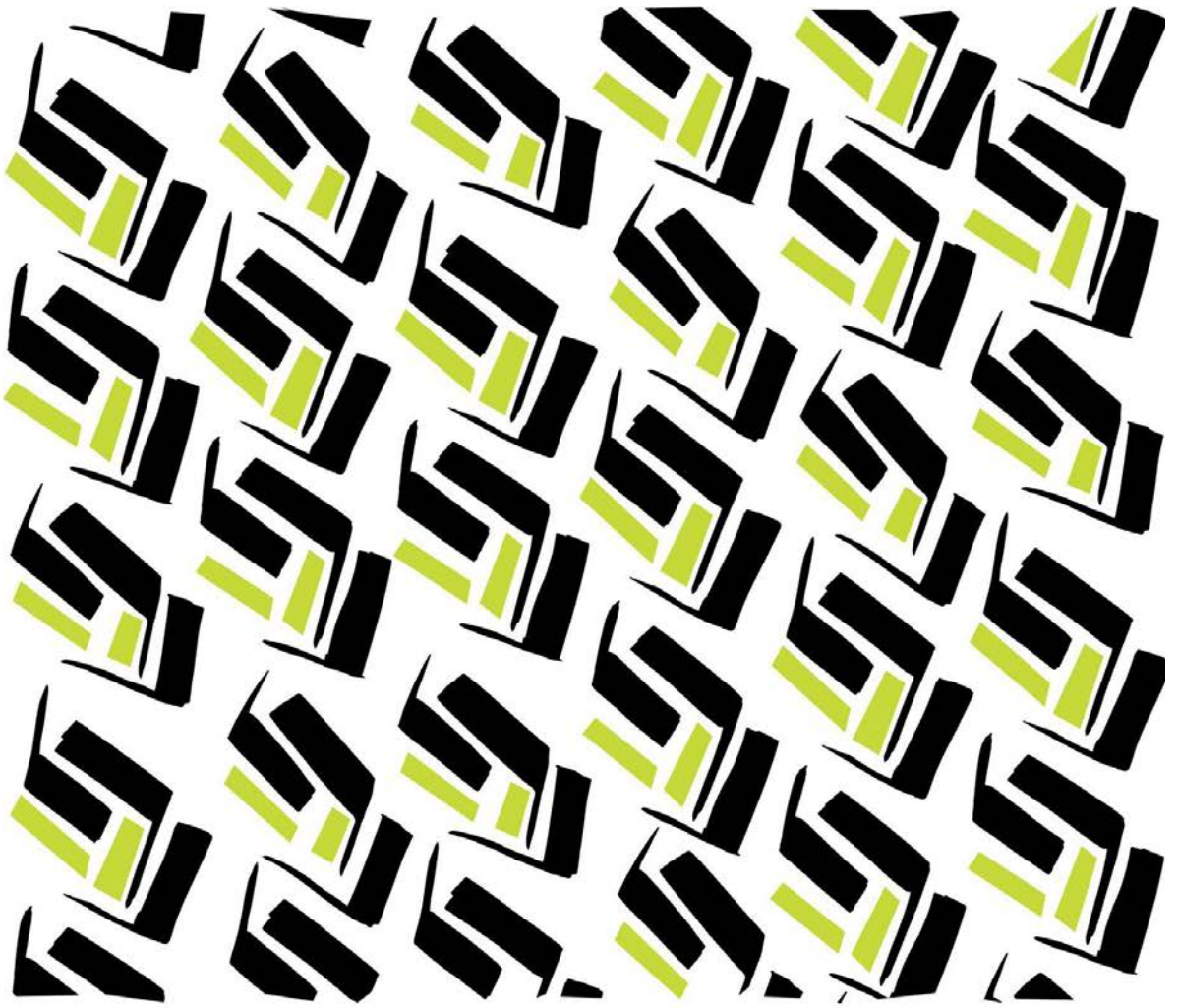
Pilt 16. Kairi Palm 2022 "Gabba"

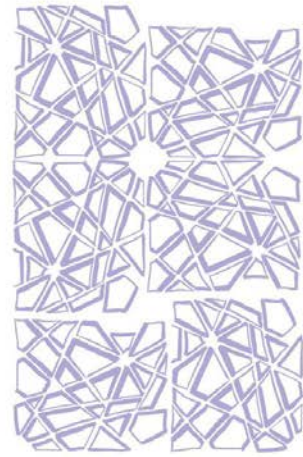
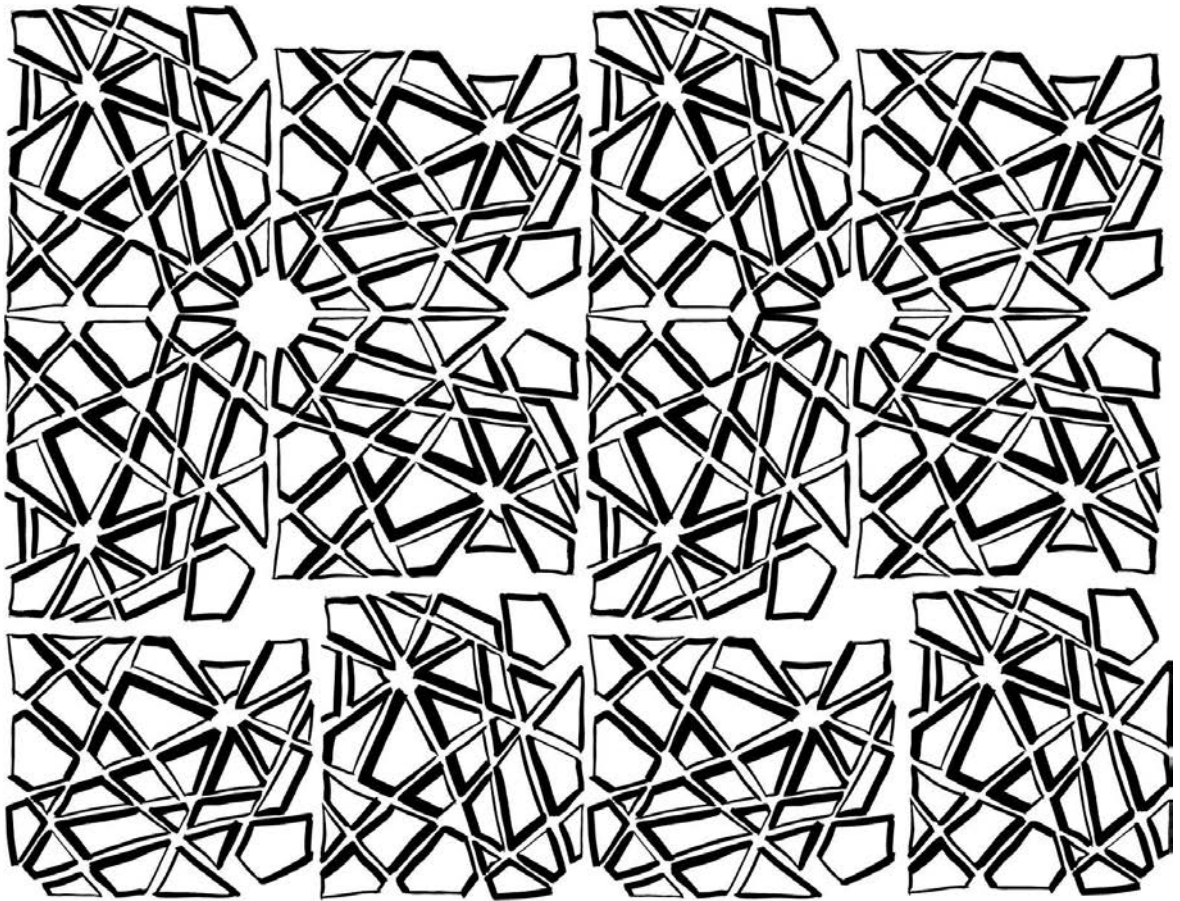
Pilt 17. Kairi Palm 2022 "Ziggi"

Pilt 18. Kairi Palm 2022 "Sigma"

Pilt 19. Kairi Palm 2022 “Quincy”

Pilt 20. Kairi Palm 2022 "Ickra"

4.2 Kolleksiooni loomine

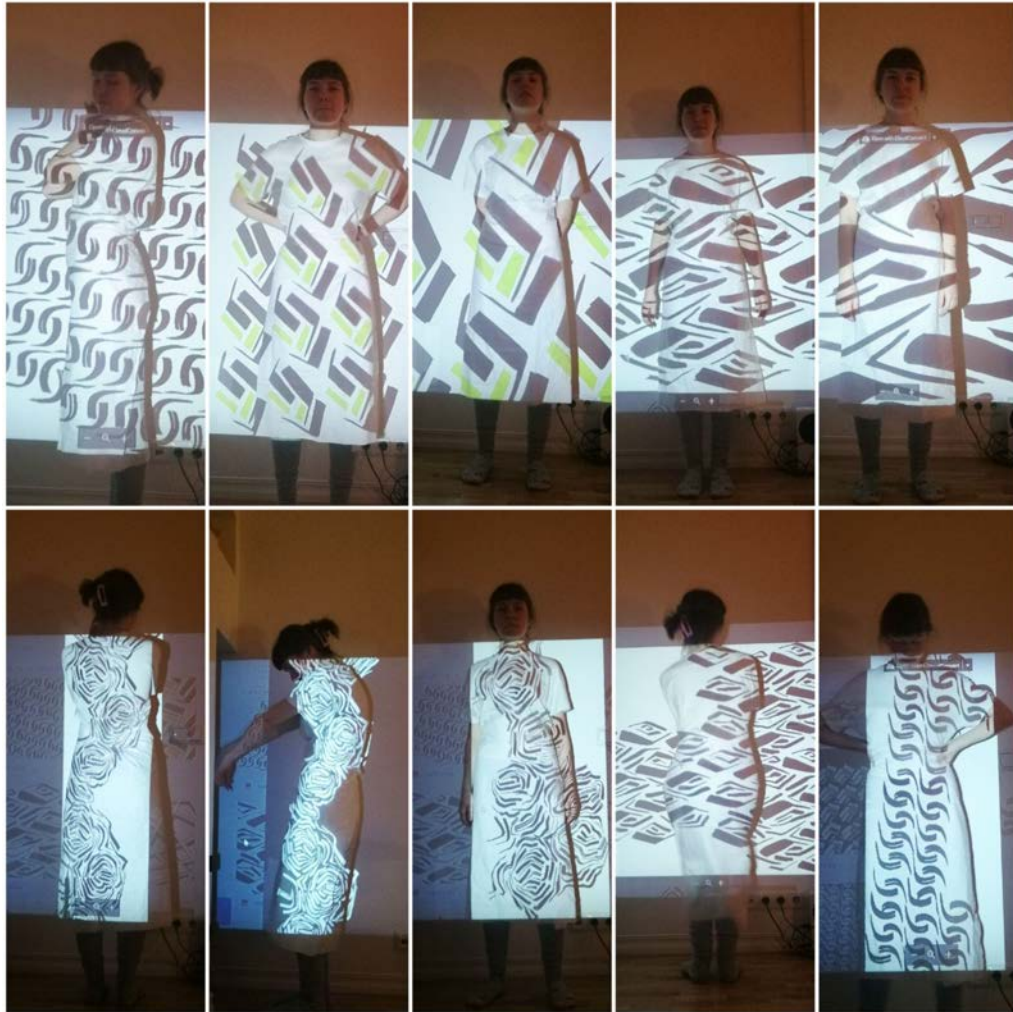
Keha visuaaliga töötamiseks kasutasin erinevaid viise, et leida mustrite paigutuselad, mis muudavad keha tavalist silueti. Esiteks töötasin kollaažiga, mis andis esimesed mõtted nii lõigete kui ka mustrite paigutuste osas. Selles etapis sain aru, et pildist lõikele on mul liiga keeruline töötada, kuna töö erinevate lõigete ja mustritega võtab palju aega. Jõudsin järelduseni, et mustrite asetamine keha paremale või vasakule poolele annab juba efekti tavapärase silueti muutumisest. Kõige paremini eristuvad mustvalged mustrid ja paigutused, seega kasutasin edaspidi pigem selle kontrastiga kompositsioone. (Pilt 21.)

Pilt 21. Kairi Palm 2022 kollaaži näited

Liikusin edasi elusuurusesse, et tajuda paremini mustrite skaalat kehal. Selleks kasutasin projitseerimise võimalust. Kuvasin kehale algseid kompositsioone ja paigutuse mõtteid. Selle etapi puhul sain mustri sees ise ringi liikuda ja avastada mustrite mõju või mõtteid, millega edasi liikuda. (Pilt 22.) Tegin järelduse, et “Gabba” muster on iseloomult voolav ja võiks kehal esitletud olla just oma vabaduse poolest. Paigutasin selle mustri ilma korduseta üle keha jooksmas. “Sigma” muster tekitab tunde kulgemisest või välja imbumisest ja võiks olla kehal ka vastavalt esindatud, ehk paikneda ainult ühel keha poolel. Kuid “Quincy” muster võiks oma suunavate lülidega tekitada kehal riste või kandilisust. Projitseerimise etapi käigus otsustasin, et riiete lõiked võiksid olla väga lihtsad, nelinurgad või kolmnurgad, sest iga õmblus ja lõikepärane sissevõtte tuleks hoolikalt läbi mõelda ning minu eesmärk on mustreid korrapäraselt esitleda, ilma korduses või kompositsioonis

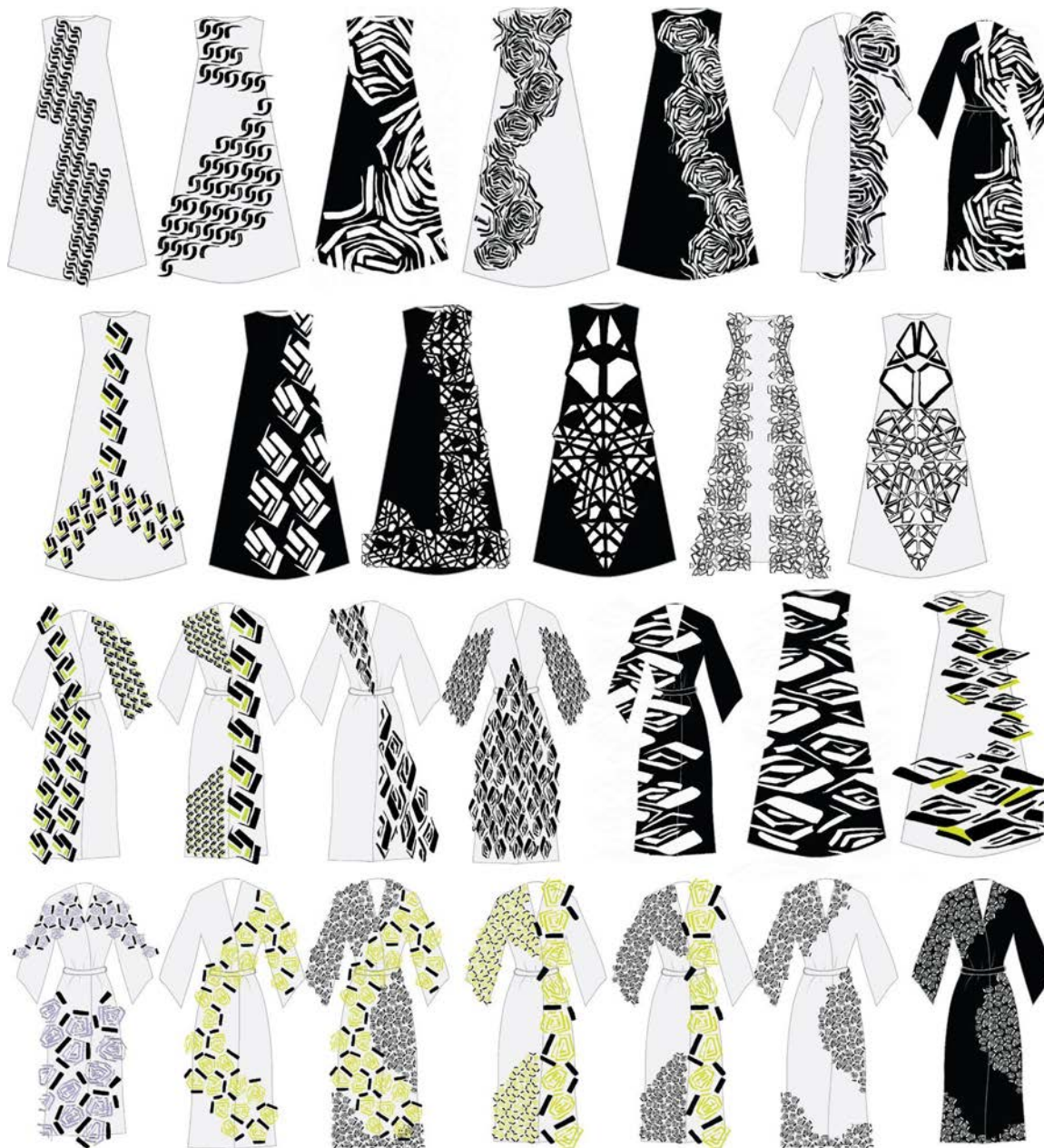
nihkeid tekitamata. Seega saan keskenduda mustrite paigutamisele ja konstrueerin lihtsad lõiked.

Pilt 22. Kairi Palm 2022 näide projektori tulemustest

Järgnevalt soovisin saavutada täpsemaid tulemusi ning edasi kavandasin arvutis, kasutades jällegi programmi Adobe Illustrator. Otsustasin kasutada kahte lihtsamat lõiget, milleks on kimono ja A-kleit. (Lisa 1. Lõigete konstrueerimine) Kimono katab kogu keha ja käevarred ning annab seeläbi võimalusi vastanduda üla ja alaosas. A-kleit tekitab lõike tõttu kelluka kuju ja võimaldab laial pinnal kasutada suurelt trükitud mustreid. Seadsin endale mõned kindlamad eesmärgid: kasutada kahes või enam suurusel mustreid, tekitada illusiooni keha muutumisest või ilmumisest mustrist argiellu, leida üles mustrialade erinevad paigutused ja seeläbi ka mustri potentsiaal. Selleks liigutasin mustrite vektoreid ja

suurendasin ning vähendasin nende suurust. Proovisin läbi erinevaid kombinatsioone musta ja valge kanga taustal. (Pilt 23.)

Pilt 23. Kairi Palm 2022 Adobe Illustrator kavandid

Mustri “Gabba” asetasin arvuti kavanditel ilma korduseta kehale mõjuma, sest projitseerimise käigus see asetuse tekitab keha silueti muutumise mõju. Fookus jäi mustri alla ja ilma mustrita ala muutus taustaks. Kimonol ning ühel A-kleidil suurendasin mustrit veelgi, et mustrita alad tekitaks auke või kontrasti, mis muudab keha visuaali. (Pilt 23. paremal üleval)

Muster “Ziggi” on sulam voolavast ja tahulisest mustrist, see on ainult kahe värviga loodud, kuid siiski mõjub kirju mustrina. (Pilt 23. alumine rida) Katsetasin mustri asetusega kehal ja proovisin erinevaid suurusi ja järeldasin, et seda mustrit on hea esitleda erinevates suurustes kehal. Niimoodi tekitab muster tunde mitmest tasapinnast või kihist kehal. Lisaks annab muster läbi mõne paigutuse voolavust või tõmbab fookuse keha siluettile mustri asetusele.

Muster “Sigma” andis huvitavaid tulemusi samuti nii väikselt kui suurelt. (Pilt 23. kolmas rida paremal) Põhiliselt tekitas see muster fookuse suunavust diagonaalidele, sest muster on rombidest koosnev ja sellepärast juba mustri kompositsioonilt diagonaalidele üles ehitatud. Samas kavandid, kus muster on suurelt kuvatud, tekitasid kehal eri poolusi.

Muster “Quincy” on iseloomult kandiline ning juba eelnevalt projitseerimise käigus järeldasin, et muster võiks kehal tekitada riste või kandilisust. Seda sai edukalt arvutis kavandada ja tulemused rõhutavad kehal kandilisust. (Pilt 23. teine ja kolmas rida vasakul)

Muster “Icra” on kõige tahulisem ja geomeetilisem ning seeläbi võiks tekitada kehal omapärast geomeetriat. Paigutasin selle ilma korduseta keha keskele, et tuua fookust keha ülaosasse suurte tahukatega ja teisalt mitmekesisest kompositsiooni mängu keha alaosasse. Kuna muster laieneb puusade osast allpool siis peaks see tekitama illusiooni keha laienemisest. (Pilt 23. teine rida paremal)

Kavandite hulgast valisin välja sellised mustrite asetused, mis suunavad fookust ja seeläbi ka silueti, kas ühele või teisele poole. Samuti kasutasin mustriasetusi, mis tekitavad auke või radasid kehal. Valisin ka need kavandid, millel muster loob uue silueti läbi mustvalge kontrasti või läbi mustri asetuse lõikel. Seadsin endale piirmääraks seitse kavandit, sest arvestasin piiratud eelarve ja ajaga. Kavandite hulgas on veel kompositsioone, mida oleksin tahtnud materjalis katsetada, kuid eelpool nimetatud piirangute tõttu jäävad need praegu teostamata.

4.3 Kolleksioon “Patterned Mindset”

Kolleksiooni “Patterned Mindset” taustalugu on inspireeritud mustritähendusest kui seaduspärasest, käitumise mustritest ja erinevatest inimestest. Igapäevaselt oma mõttemustreid järgides põrkume vahel inimestega kokku, kes elavad justkui täiesti teises maailmas. Seda näitab ka minu kolleksioon, mis koosneb erinevatest mustritest, mis liiguvad skaalal loovast ja loomingulisest kuni kindla ja geomeetriliseni. Samamoodi võib analüüsida meie mõttemaastikku, mõni meist elab pea pilvedes, on üliõnnelik kõige lihtsamat ja kulgevat elu elades, kuid mõni teine ei salli tavapärasest rutiinist ja elukorraldusest kõrvalekaldeid.

Kolleksioon esitleb mustrite asetusi, mis muudavad keha visuaali voolavamaks, tekitavad kehal auke või rõhutavad hoopis kandilisust. (Pilt 24) Esimesed kaks kimonot tekitavad kehal poolusi ja tõmbavad fookust, kas paremale või vasakule ning seeläbi teine keha pool jääb ainult taustaks. Kolmas ja neljas kavand loovad voolavust ja uut siluetti, mis tuleneb mustrit iseloomust. Nii tekib kehal rada, mida mööda pilk liigub ja mustrit ala jääb teisejärguliseks. Viies ja kuuse kavand rõhutavad kehal kandilisust ning toovad fookusesse mustrite alad ning seeläbi muudavad keha tavapärasest siluetti. Viimane kavand võiks luua mustrit alal kehasse augu ja tuua fookuse mustriga alale, mis muudab silueti kaarjaks. Läbi erinevate mustrite ja nende asetuste saan anda huvitavaid tulemusi, mis varieeruvad läbivalt kolleksioonis.

Pilt 24. Kairi Palm Kolleksiooni “Patterned Mindset” kavandid

Otsustasin juba disaini protsessi alguses, et kangad lasen trükkida digitrüki firmas. See otsus on põhjendatud kuna kolleksioonis on kõik mustrid eri suurustes ja lõikel kindlasse

kohta planeeritud. Käsitsi trükkides võib mustrite asetusse tulla vigasid ning töö maht oleks meeletult suur. Samuti kuluks palju rohkem värvi, vett, energiat ja aega.

Digitrükitud kangad tellisin digitrüki firmast Muze. See on Läti firma, mis pakub digitrüki teenust väga erinevatele kangastele. Selleks, et aru saada millisele kangale trükkida, tellisin kanganäidised, mille seast valisin kaks kangast: labase, paksema puuvillase kanga tihedusega 195 gsm ja õhema puuvillase popliinkanga tihedusega 120 gsm. Neile lasin trükkida esialgsed mustrite kavandid ning kangaste saabumisel otsustasin popliinkanga kasuks, sest mustri kujutis oli sellel palju täpsem ja selgem, vastukaaluks labasele paksemale puuvillasele kangale, millel elemendi ääred olid hajusamad ja värvid tuhmimad. (Lisa 2. Trüki proovidest) Popliinkangas käitub sarnaselt paberile, see on küll kerge ja õhuke, kuid hoiab vormi ja kortsus kergelt. Paksem puuvillane on raskem ja oleks sobilik näiteks jakkide õmblemiseks.

Muzes kasutatakse hüpoallergeenseid, veepõhiseid ja lõhnavabasid värve. Värvide ohutus vastab rahvusvahelisele standardile OEKO-TEX® Standard 100. See tagab võimaluse kangaid kasutada lastele mõeldud toodetes ilma vanusepiiranguta. Lisaks pakutakse GOTS sertifikaadiga kangaid, mis tagab keskkonnasõbraliku tootmise kogu tootmisahela ulatuses, tooraine kasvatamisest kuni kangaste viimistlemiseni. (MUZE, What inks are you using for printing?)

Digitrüki firmale saatsin 1:1 pdf failid, mis olid kimono ja kleidi lõigetega, ning valitud mustriasetustega (Lisa 3. Näide trükifailist). Lisasin helehallid lõike jooned, et hiljem lõigates ja õmmeldes oleks lihtsam mustris orienteeruda. Mustrite kattuvused planeerisin läbi digitaalselt Adobe Illustrator programmis, lõike osasid ringi tõstes ja kokku sobitades. Lõikasin mustrite elemente lõigete vahelistes osades pooleks ja tõstsin ülejäänud osa teisele lõikepaanile. Kõige raskemaks osutus varrukate kokkusobitamine, sest seal pidin jälgima nii esi- ja tagaosade kattuvust ning nende vahel ka varruka mustrilist kattuvust. Mustrite suunad erinesid veidi kavandil ja lõikel, sest kavand annab üldise ilme, kuidas rõivas võiks kehal olla, kuid lõigete tegemisel peab arvestama lõigete mõõtmeid ja nende kokkusobivust. Seega kavand on illustreerivaks abimaterjaliks, et kujundada mustrite asetused lõigetel ning väikesed erinevused on paratamatud, kui töötada kavandist lõikele.

Kangad saabusid umbes 2 nädalat hiljem ning siis asusin neid ääristama ja kokku õmblema. Selle protsessi etapi käigus avastasin vigasid, kuid ka õnnestumisi, mida peegeldan tulemuste analüüsis. Kolleksiooni pildid on Pilt 25.

Pilt 25. Kairi Palm kolleksioon “Patterned Mindset”, fotograaf Henri Tabur

5. TULEMUSTE ANALÜÜS

Peamiselt aitab muster juhtida fookust just mustriiga alale, mis oligi minu eesmärk. Saan väita, et kollektsioonis on mustrite asetusi, mis muudavad keha visuaali voolavamaks ja keerulisemaks või rõhutavad kehal kandilisust. Muutumine esineb kõigil kollektsiooni osadel, kuid mõnel rohkem kui teisel.

Esimesed kaks kimont tõmbavad fookust kas paremale või vasakule, kuid lisaks ka mustrialale, mis voolab üle keha. Kolmanda ja neljanda kavandi puhul oli tähtis rada, mida mööda pilk liigub ning seeläbi fookuse liikumine kehal. Mustrite asetused muudavad keha visuaali voolavamaks ja keha siluett jääb taustaks. Viies ja kuuse kavand pidid rõhutama kehal kandilisust ning mustrialad loovad kehal taodeldud geomeetria. Viimane kavand muudab silueti kaarjaks, kuid tahtlik augu tekitamine kehasse on veel saavutamata. Üldiselt tõmbavad mustrid tähelepanu endale, eriti kui rõival esineb musta ja valge vaheline kontrast. (Pilt 25)

Mustrite kattuvused ei olnud siiski igal pool läbimõeldud ning kohati nihkuvad. Kui olin failid trükikotta saatnud, sain idee, kuidas oleks mustrite kattuvust võinud kontrollida. Seda oleks saanud lahendada väikeste paberist mulaazidega, millel trükimustried kokku ajades oleks märganud inimlikke vigasid. Kohati olin unustanud mustrid kattuma panna, või oli elemendi lõikamine arvutis veidi nihkunud ja vektor seeläbi muutunud.

Lõikejoonte trükkimine oli osalt hea otsus, sest suurte lõigete sees oli kergem orienteeruda, kuid kohtades, kus tekkisid probleemid mustri kattuvusega, vähendas see sama joon parandamise võimalusi. Seega on ehk parem lõikamise joon trükkida, mis niigi jääb lõikest välja. Digitaalsete lõigetega on kergem trükitud riideid kavandada, seega võib seda võimalust enda heaks siiski kasutada.

Edasiarendusi lõputöö teemas näen mitmeid. Võimalus on kasutada keerukamaid lõikeid ja mustreid, sest luues neid koos, jõuab planeeritud tulemusteni. Töötades mustri või pildiga on tuhandeid võimalusi ning iga järgmine otsus töötlemisel, kompositsioonis või

värvis loob neid vaid juurde. Siin aitaks selge eesmärgipüstitus ja seda toetav disainiprotsessi jada, et jõuda soovitud tulemusteni.

Mustritega saab ka materjalis juba trükituna edasi katsetada, kas luues trükikangast vorme või trikotaaži puhul vastupidi, vorm muudab trükitud kangast ja mustrit, kuna venib üle keha ja venib mõnes osas rohkem kui teises. Mustrialadega mängimise võib anda ka kasutajale, kui disainida rõivad, millel on mustriga ja mustrita alasid ning neid saab tõmmata laiemaks või väiksemaks vööde või nõõride abil. See teeks rõivaeseme kasutajale isikupärasemaks ja annaks talle oma riide puhul mänguruumi.

Koostöö kliendiga annaks tööle huvitavat sisu juurde. Näiteks võiks töötada välja riided, mis parandavad inimese enesepilti läbi mustrite kasutuse kehal. See suund võib kaasata inimesi, kellel on söömishäired või negatiivne enesehinnang. Disainides sellised rõivad, milles tähelepanu liigub probleemilt muule, aitaks parandada kasutaja suhtumist endasse.

KOKKUVÕTE

Varasem huvi mustrite ja keha visuaali muutmise vastu sai ühendatud siin lõputöös, mille disainiprotsessi käigus sain luua nii mustreid kui ka viia need sammukese edasi ja katsetada nende asetusega kehal. Töö käigus valmis viiest mustrist koosnev seeria, kus igal mustril on omapärane iseloom ja autori käekirja esitlev stiil. Lõputöö tulemusena valmis seitsmeosaline moekollektsioon “Patterned Mindset”, mis illustreerib mustrialade mõju keha visuaalile.

Lõputöö tausta paremaks mõistmiseks jagasin selle kolmeks: “Mustrid”, “Illusioonid moeloomes” ja “Digitrüki võimalused”. Esmalt alustasin mustrite seaduspärade ja tekke paremast mõistmisest. Käesolevas lõputöös on muster defineeritud kui korduvate joonte või kujundite kombinatsioon. Mustreid on läbi ajaloo palju loodud ning neist parimad on jäänud läbi aja kestma. Mustreid jaotatakse kategooriatesse, et neid paremini eraldada. Tutvustasin lähemalt taimemotiividega mustreid, abstraktsid ja geomeetrilisi mustreid, sest need haakuvad minu mustrikollektsiooniga.

Kuna minu lõputöö on seotud keha visuaali muutmise ja siis uurisin, kuidas disainerid on läbi aja keha siluetti püüdnud muuta. Tõin näiteid nii trükimustrite kasutamisest rõivakangas, kui ka kordumatute kompositsioonide kasutamisest moeloomes. Leidsin, et keha visuaali muutmiseks on kasutatud optilisi ja abstraktseid mustreid, kuid ka lihtsat triibumustrit, mille eesmärgipärasel kasutusel oli keha siluetti muutev mõju näiteks Marc Jacobi 2013. aasta kollektsioonis ja Iris van Herpeni 2017. aasta kollektsioonis.

Digitrüki tehnika areng on loonud uusi võimalusi disaineritele, et luua keerulisi, fotorealistlikke, detailirohkeid ja suuri trükimustreid ning seda on väga erinevalt kasutatud. Digitrükk tähendab digitaalse kujutise trükkimist otse kangale läbi tindiprinteri. Selle protsessi käigus kulub ainult värvikogus, mis on vajalik kujutise loomiseks. Tänu digitrüki võimalustele on saanud disainerid kasutada erinevaid visuaale. Üks mõjukamaid kollektsioone digitrüki alal on Lee Alexander McQueeni 2010. aasta kollektsioon, kus iga komplekt on loodud looduses esinevatest mustritest. Interjööri pilte ja isegi erinevaid tekstuuri pilte on samuti kasutatud, et disainida trükitud rõivaid. Lõputöö on teostatud

digitrüki tehnikas, seega selle põhine uurimus loob tausta disainiprotsessi edasistes etappides.

Lõputöö praktiline osa on jagatud kaheks: mustrite loomine ja kollektsiooni loomine. Alustasin mustrite visandamisega läbi erinevate meediumite, et leida sobivaim oma käekirja esindamiseks. Tahtsin jätta välja kõik hetketrendid mustrite disainis ja leidsin sobivaimaks meediumiks tuši. Selle meediumiga teostasin kogu mustriseeria ning nimetasin mustrid, sest neil kõigil on erinev iseloom või karakter.

Kollektsiooni disainiprotsessi jagasin erinevateks etappideks, et iga etappi läbides midagi uut teada saada. Alustasin kollažiga, mis andis esimesed suunised mustrite asetamisele kehal. Seejärel projitseerisin mustreid kehale, et tunnetada nende päriselu suurust ja mustrialade mõju keha visuaalile ning saadud järelduste põhjal teostasin kavandeid arvutis, mille puhul katsetasin erinevate mustrite asetustega ja kompositsioonidega veelgi.

Lõputöö eesmärgiks oli uurida mustrialade mõju keha visuaalile ja seeläbi luua kollektsioon. Lisaks oli eesmärgiks luua mustriseeria, mis esitleb minu käekirja. Need eesmärgid said tulemuse läbi disainiprotsessi, milles avastasin enda jaoks uue suuna trükitekstiliide rakendamisel. Katsetades igas etapis erinevaid meetodeid, jõudsin järgmises planeeritud võimalusteni. Selle protsessi lõpus teostasin kollektsiooni “Patterned Mindset”, mis ühelt poolt esitleb mustrialade mõju keha visuaalile, kuid teisalt ilmestab meid kui erinevaid inimesi oma erilistes mõttemustrites.

SUMMARY

Effect of Pattern Areas on Body Appearance is a dissertation that combines my previous interest in patterns and changing body appearance. During the design process, I was able to create patterns as well as take them a step further and test their placements on the body. In the course of the work, a series of five patterns were completed, where each pattern has a unique character and author's style. As a result of the dissertation, a seven-part fashion collection "Patterned Mindset" was completed, which illustrates the effect of pattern areas on body appearance.

To better understand the background of the dissertation, I divided it into three chapters: "Patterns", "Illusions in Fashion" and "Possibilities of Digital Printing". I started by researching pattern rules and origins. In this dissertation, a pattern is defined as a combination of repeating lines or shapes. Many patterns have been created throughout history, and the best of them have stayed relevant over time. Patterns are divided into categories to better distinguish them. I introduced patterns with natural motifs, abstract and geometric patterns, because these are represented in my pattern collection.

Since my dissertation is related to changing the visual of the body, I studied how designers have tried to change the body's silhouette throughout history. I brought examples of the use of printed patterns in clothing as well as the use of unique compositions in fashion design. I found that optical and abstract patterns were used to change the visual of the body, but also a simple stripe pattern, which had a purposeful effect on changing the silhouette of the body, for example in Marc Jacobs' 2013 collection and Iris van Herpen's 2017 collection.

The development of digital printing technology has created new opportunities for designers to create complex, photorealistic, detailed, and large print patterns, and it has been used in a wide variety of ways. Digital printing means printing digital images directly on the fabric through an inkjet printer. This process consumes only the amount of colour needed to create the image. Thanks to the possibilities of digital printing, designers have been able to use different visuals. One of the most influential collections in the field of digital printing is Lee Alexander McQueen's 2010 collection, where each set is created from naturally

occurring patterns. Interior pictures and even different texture pictures have also been used to design printed clothing. The thesis is done in digital printing technique, so the research based on it creates a background in the later stages of the design process.

The practical part of the dissertation is divided into two: creating patterns and creating a collection. I started by sketching patterns through different media to find the perfect one to represent my style. I wanted to exclude all current trends in pattern design and found the ink to be the most suitable medium. With this medium, I made a whole series of patterns and named them because they all have different characteristics.

I divided the design process of the collection planning into different stages in order to learn something new through each stage. I started with a collage that provided the first guidelines for placing patterns on the body. I then projected the patterns onto the body to feel their size in real life and the effect of the pattern areas on the body's appearance. Based on the findings, I made designs on a computer, in which I experimented with different layouts and compositions.

The dissertation aimed to study the effect of pattern areas on the body appearance and thus create a collection. In addition, the goal was to create a pattern series that presents my style. These goals were achieved through a design process in which I discovered a new direction in the application of printed textiles. By experimenting with different methods at each stage, I reached planned results. At the end of this process, I created the collection "Patterned Mindset", which on the one hand presents the influence of pattern areas on the body appearance, but on the other hand, illustrates us as different people in our special thought patterns.

KASUTATUD KIRJANDUS

Raamatud

Briggs-Goode, A.(2013) Printed Textile Design, Suurbritannia: Laurence King Publishing Ltd

Doe, T. (2013) The Print Revolution: Groundbreaking Textile Design in the Digital Age, USA: Gingko Press Inc

Fish, J. (2005) Designing and Printing Textiles. Suurbritannia: The Crowood Press Ltd

Fogg, M. (2006). Print in Fashion: design and development in fashion textiles. Suurbritannia: Batsford

Isoniemi, L. (2019). The Patterned Mind: Creative Methods in Surface Design. Soome: Aalto ARTS Books

Proctor, R. M. (1969). Principles of pattern design. Kanada: General Publishing Company

Internetileheküljed

Blanks, T. (2012) Marc Jacobs Spring 2013 Ready-to-Wear [WWW]

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2013-ready-to-wear/marc-jacobs>

(03.05.2022)

Eesti keele seletav sõnaraamat, 2009 [WWW]

<http://eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=muster&F=M> (03.05.2022)

Lesso, R. (2021) Art into Life: The Radical Textiles of Liubov Popova [WWW]

[https://blog.fabrics-store.com/2021/01/19/art-into-life-the-radical-textiles-of-liubov-popov](https://blog.fabrics-store.com/2021/01/19/art-into-life-the-radical-textiles-of-liubov-popova/)

[a/](#) (03.05.2022)

Mower, S. (2009) Alexander McQueen Spring 2010 Ready-to-Wear [WWW]

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2010-ready-to-wear/alexander-mcqueen>
(03.05.2022)

Mower, S. (2004) Mary Katrantzou Spring 2011 Ready-to-Wear [WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2011-ready-to-wear/mary-katrantzou>
(03.05.2022)

Mower, S.(2006) Miu Miu Spring 2005 Ready-to-Wear [WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2005-ready-to-wear/miu-miu> (03.05.2022)

Ms Iris van Herpen [WWW]
<https://www.irisvanherpen.com/about/iris-van-herpen> (03.05.2022)

MUZE, What inks are you using for printing? [WWW]
<https://muze.lv/help/production/what-inks-are-you-using-printing/> (03.05.2022)

Op art in fashion and design [WWW]
<http://www.op-art.co.uk/page/7/?s=victor+> (03.05.2022)

Philadelphia Museum of Art, Capucci in Paris (1962-67) [WWW]
<https://www.philamuseum.org/exhibitions/411.html?page=2> (03.05.2022)

Verner, A. (2017) Iris van Herpen Spring 2017 couture [WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-couture/iris-van-herpen> (03.05.2022)

Uurimistööd

Ridgway, J.L. (2014) Women's Self-Perceptions: an Exploratory Study of Optical Illusion
Garments, University of Missouri Columbia [WWW]
<https://core.ac.uk/reader/62782541> (03.05.2022)

Pildimaterjal

Pilt 1. Kairi Palm 2022 Mustri kordused, lk 4

Pilt 2. William Morris Strawberry Thief 1883 [WWW] lk 6

<https://www.vam.ac.uk/collections/william-morris>

Pilt 3. Lucienne Day muster "Calyx" 1951 [WWW] lk 7

<https://www.itsnicethat.com/features/lucienne-day-centenary-british-textile-design-050117>

Pilt 4. Liubov Popova mustri kavand trükitekstiilile 1923 [WWW] lk 9

<https://blog.fabrics-store.com/2021/01/19/art-into-life-the-radical-textiles-of-liubov-popova/>

Pilt 5. Roberto Capucci kleit Victor Vasareli mustriga 1965 [WWW] lk 10

<https://fashionheritage.eu/object-voices-the-sixties-according-to-roberto-capucci/>

Pilt 6. Miu Miu Spring 2005 Ready-to-Wear: look 2, 5, 15, 20, 27 [WWW] lk 11

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2005-ready-to-wear/miu-miu>

Pilt 7. Marc Jacobs Spring 2013 Ready-to-Wear: look 33, 34, 38, 39, 44 [WWW] lk 12

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2013-ready-to-wear/marc-jacobs>

Pilt 8. Iris van Herpen 2017 spring, look: 1, 2, 4, 10, 14 [WWW] lk 13

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-couture/iris-van-herpen>

Pilt 9. Alexander McQueen, Plato's Atlantis 2010 kevad/suvi, look 1, 2, 6, 7, 28 [WWW] lk 15

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2010-ready-to-wear/alexander-mcqueen>

Pilt 10. Agape Mdumulla ja Sam Cottonon, kevad/suvi 2013 [WWW] lk 16

<https://fashionablymale.net/2012/06/17/agi-sam-springsummer-2013/>

Pilt 11. Holly Fulton Spring 2011 Ready-to-Wear look: 4, 5, 6, 10, 17, 21[WWW] lk 17

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2011-ready-to-wear/holly-fulton>

Pilt 12. Mary Katrantzou Spring 2011 Ready-to-Wear look: 1, 3, 5, 14, 21[WWW] lk 17

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2011-ready-to-wear/mary-katrantzou>

Pilt 13. Kairi Palm 2022 visandid, lk 19

Pilt 14. Kairi Palm 2022 kavandid tušiga, lk 20

Pilt 15. Kairi Palm 2022 lõpliku mustri kollektiooni visandid, lk 21

Pilt 16. Kairi Palm 2022 “Gabba”, lk 22

Pilt 17. Kairi Palm 2022 “Ziggi”, lk 23

Pilt 18. Kairi Palm 2022 “Sigma”, lk 24

Pilt 19. Kairi Palm 2022 “Quincy”, lk 25

Pilt 20. Kairi Palm 2022 “Ickra”, lk 26

Pilt 21. Kairi Palm 2022 kollaaži näited, lk 27

Pilt 22. Kairi Palm 2022 projektori tulemused, lk 28

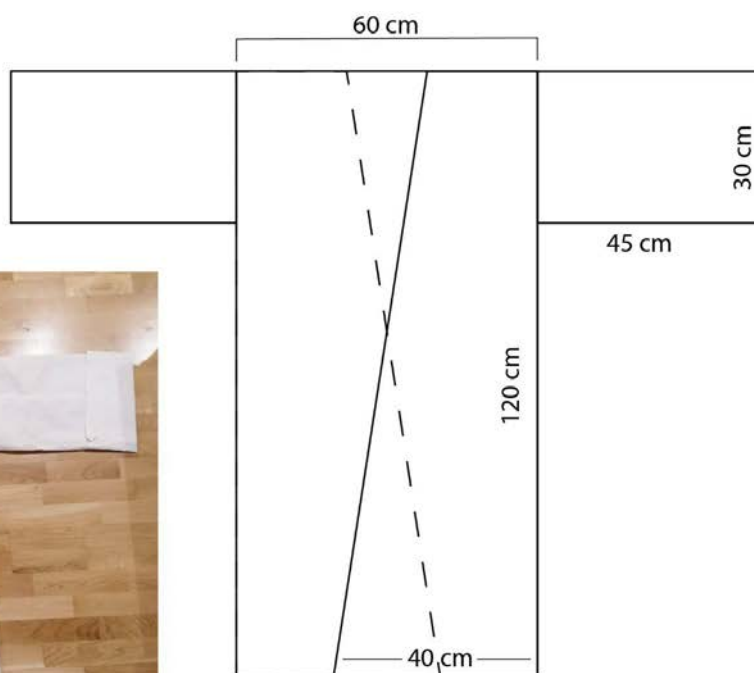
Pilt 23. Kairi Palm 2022 Adobe Illustrator kavandid, lk 29

Pilt 24. Kairi Palm Kollektiooni “Patterned Mindset” kavandid, lk 31

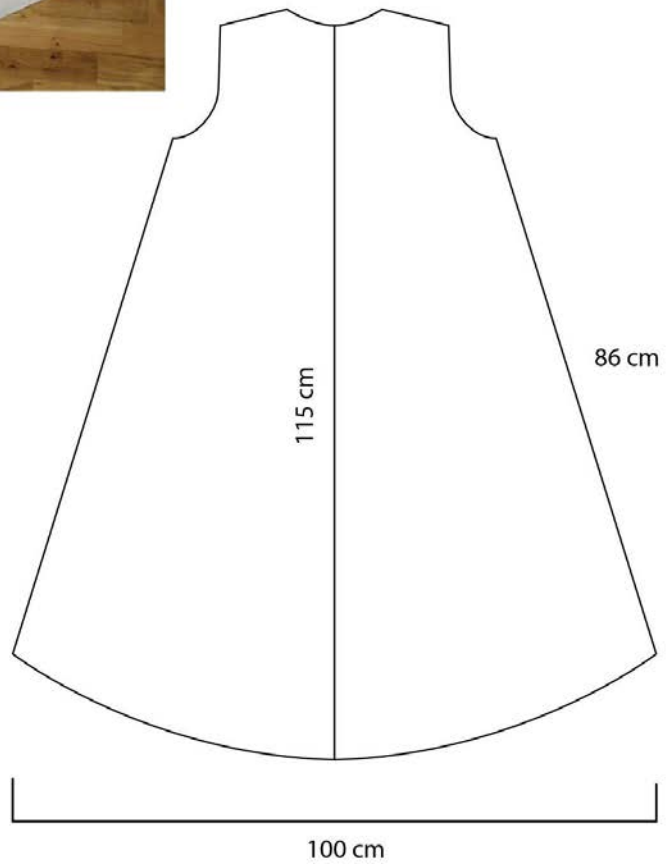
Pilt 25. Kairi Palm kollektioon “Patterned Mindset”, fotograaf Henri Tabur, lk 33

LISAD

LISA 1. Lõigete konstrueerimine

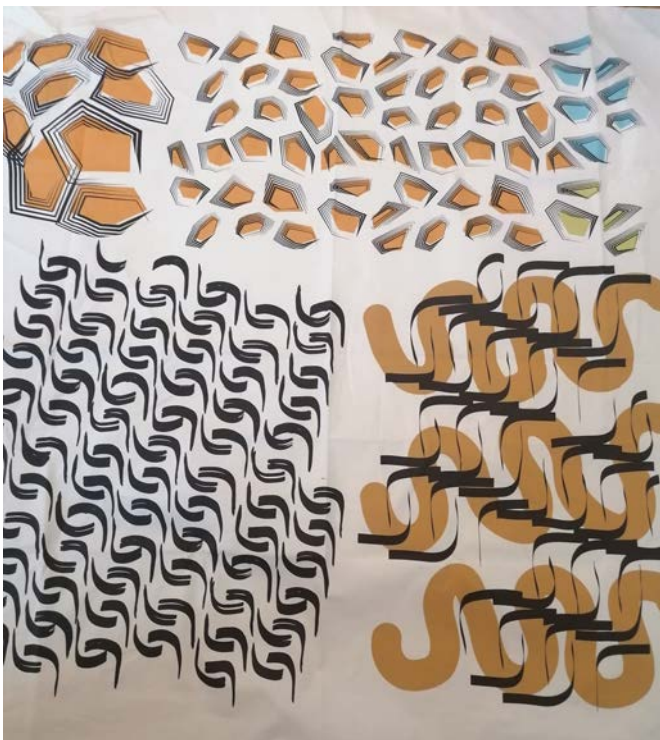

Kimono lõike konstrueerimine

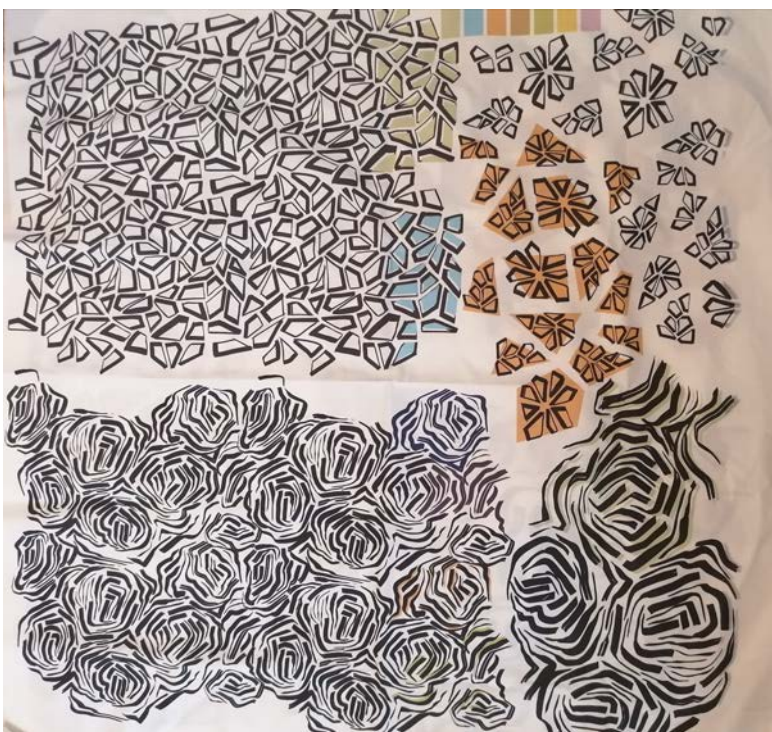

A-kleidi lõike konstrueerimine

LISA 2. Trükiproov

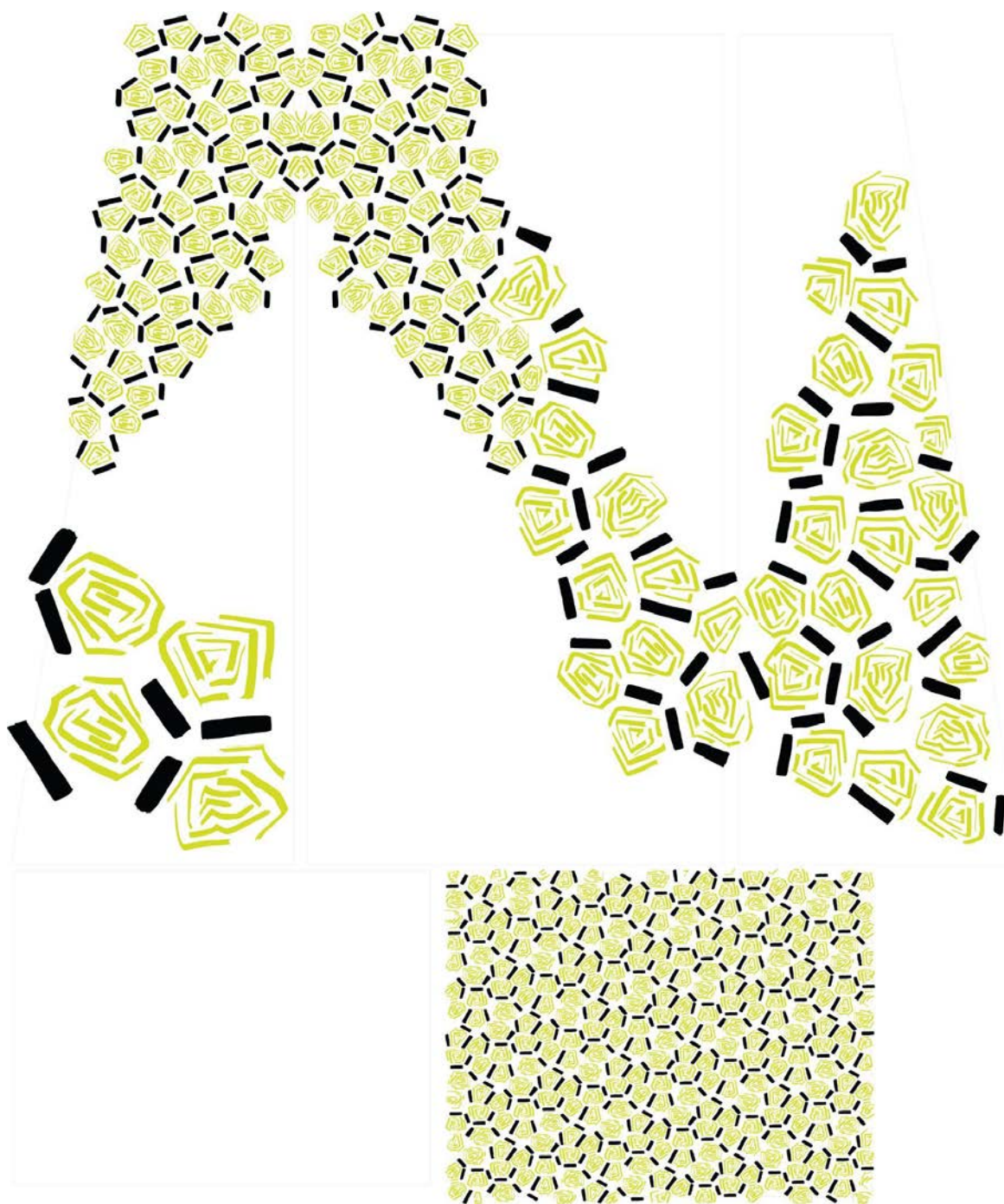

Trükiproov popliinkangal

Trükiproov puuvillasel kangal

LISA 3. Näide trükifailist

Trükifaili skeem

LISA 4. Kolleksiooni pildid

Kolleksiooni pildid, asukoht ERM
fotograaf: Lisette Laanoja
modellid: Teivi Kängsepp, Kairi Palm